¶ Roberti Whittintoni lichfeldiensis grā-
matices magistri ⁊ prothouatis Anglie in
florentissima oxoniensi academia laureati
lucubrationes

¶ De noīm appellatiuorū/deorꝝ/dearū/heroū/heroi
narum/locorumqꝫ synonimis.

¶ De epithetis deorū/dearū/heroū/heroinarum/cla
rorum virorū. Animalium quoqꝫ quadrupedū/ repti-
liū/auiū. Itē insectorꝝ/arborꝝ/fruticū/herbarū/florꝝ
De epythetis quoqꝫ rerū tum chronographicarū tū to
pographicarū/necnon bellicarum.

¶ De variādi formulis tā pedestri q̄ soluto sermone

¶ Experientie de virtutis immortalitate.

¶ De. veterū romanorū magistratibus.

¶ Eiusdē whittin'. Carmē dicolon tetrastrophon.

Ponat rhinoceros tetrica cornua
Ponat viperea intoxica zoilus.
Nec damnet criticus cornificus pium
Que vates dat opusculum.
Natus nicomaci non sine maxima
Dixit laude sua queqꝫ scientia
A nullo poterit conuicio affici
Preterq̄ illius inscio.
Assit Quintilius iustus hic arbiter
Mecenasqꝫ suas afferat huc manus
Si vatem studeat carpere zoilus
Dignum supplicium ferat.

¶ Eiusdem whittin. distichon.

Expecto a doctis tutamina iusta laborum.
Inuidilis odium: premia digna deo

¶ Robertus whittintonus lichfeldiensis grāmatices magister prothouates anglie in florentissima Oxoniensi academia laureatus Lectoribus salutē dicit.

BEthlemicus citharedꝰ ille dauid diuino calore
pcitus cecinit. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate. Id qđ ad multiplicē linguē ⁊ sermonis varietatē nō iniocūmode (vt mea fert opinio) accōmodari potest. Quā enī summus ille oim artifex (cuiꝰ sapientie nūs est nūerus) in cūctis q̄ fecerat varietate adeo est delectatus / vt polū diuersis pinxerit luminib⁹. Stella enī differt a stella in claritate: terrā multigenis decorauit animātibꝰ: varicoloribꝰ floribus et fructibꝰ mare locupletarit multipharijs piscibus / aerē distinctis volatilibꝰ. Lingua (que horū oim est interpres) varietate inprimis ornatā esse volunt. Adeo vt veteris testamēti tā seri patres q̄ vates et pphete: ⁊ (vt ⁊ius vt loquar) ipsemet deus in eis de suo vbo incarnato / passo / resurgente et ascenso (idem sentientes) variis ⁊ diuersis verbis cecinerint. (Apl̄o teste). Multipharie multisq̄ modis olim deꝰ loquēs patribꝰ in pphetis: nouissime diebꝰ istis locutus est nobis in filio. Quid in nouo testamēto de sctis apostolis dicā? nunqđ diuinū illud eloquii donū / ⁊ sermonis varietatē nō habuerūt: vt in actibꝰ apostolorū est legere. Repleti sunt oēs spū sctō ⁊ ceperūt loq̄ variis linguis prout spūs sctūs dabat eloqui illis. Quid de sctis cuiq̄ alijs censē? q̄ sacrū eloquium vario caractere pterētes: in vnū tā ⁊ eundē emiserūt sensum. Ezechielis testante vaticinio. Et aspectus rotarū ⁊ opꝰ earū ēq̄ visio maris: ⁊ vna similitudo earū ⁊tuor. Maris assimilatur illō diuini eloquii donū: ⁊ nō abs re quidē. Nā vt in mari immēsa est aquarū affluentia: ita eloquētie abūdat sermonis copia ⁊ varietas. vñ Esaias. Repleta est terra sciētia dñi sicut aque maris. Et alibi legit. Spūs dñi replebit orbē terrarum ⁊ hoc qđ ptinet ad sciētiā habet voc̄. Nō ert ingenui igit̄ pōderis presertim illō eloqui donū cēsuerim: ⁊ iz ea varietatis exornatione (tanq̄ pc. ostis lapillis) sit decoratum. Numerū. Cū vnigenitꝰ dei filius ⁊ sapientia pris: ob illius eloquii diuinā ⁊ latentē enargiā: ⁊ mistica archana / verbū (qđ grece logos sonat) sese notari voluit: vt apud eūgelistā iohannē pditū est. In pncipio erat vbū et verbū erat apud deum ⁊ deꝰ erat vbū. Quare cū illius eloquii ⁊ varietatis lingue studiosos pplures iuuenes videor atq̄ lucernā modio supponere pgraue nephas esse; tñ ne talentū michi traditū in terra abscōdere / cōperiar. Ipse (iz rei litterarie minꝰ locuples / velut mulier a tenuigena ⁊ paupercula q̄ minuta in gazophilatio obtulit / aliq̄d nostre penurie impartire studui. Neq̄ molestū fero si hec mea leuidēso filo pretexta fastidiū superciliosi critici: quorū officine affluentiori rerū copia exuberāt: quoꝝ opelle ex oratiōis sarpturis insertiūtur: ⁊ q̄ tam opulentiā rerū magnificentiā ostentāt: vt multos alios fortius deterrant q̄ alliciant. Numerū. Quippe (vt lirico placuit) Nō cuiuis hoi cōtingit adire corynthū. Uñ (vt naso cecinit) q: paruū qua decēt: nō arrogātie curiositate fimbrias dilatare: immo pietatis studio accēsus anglorū tyronū vtilitati his iz hūiliorib⁹ cōsulere statui. Opusculū de sinonymis q̄ sic exoreditur. Ad mare ne videaris lactucas deferre in manib⁹ sepius euoluere ⁊ lectitare iuuenes video. In quo nō pauca vocabula cōperies: alia barbara / alia inusitata / alia vero significatione longe dissidentia. Quare cū ipis in hys nugis eos pterere: ⁊ quasi penelopes telā retexere cōsidero. Colligere et politissimis autoribus Synonima ⁊ epytheta: nō olim sed vsitatioza: in quib⁹ tñ delectus est habēdus: ppauca enī vocabula cōperies q̄ adeo sunt synonima / qñ aliq̄d differentiatis in vsu habeāt. Ut enī in meatcoꝝ hortis varie (eiusdē tñ qualitatis) sunt herbe: alie enī alijs calidiores / alie aūt frigidiores. itidē in synonimis alia vocabula alijs sublimioza / nitidioza / argutioza / ⁊ vehemētioza / alia hūlioza / vilioza / crassioza / ⁊ durioza. Uñ in eorū delectu cultos autores imitādos cēseo. Ad manū hec deprōptissimꝰ: q̄ tenere memorie cōmodꝰ succurrat. ita vt inuēta vocabulorū synonima: facilior in eorū delectu fiat inuestigādo labor. Et cum oēs ⁊ singulos variandi modos (q̄ ferme infinitꝰ sunt) hic inserere difficile ⁊ plongū opꝰ foret. Subiecim⁹ q̄sdā variādi formulas: quib⁹ accēsa iuuētus ad ampliores

marte suo (vt fertur) facilius aspiret. In lucē ante hac prodiisset hec editio: si nō obstitisset horatiana admonitio ⁊ presertim calcographorū odiosa iniuria / q̄ nostra ad vnū opuscula mēdis creberrimis deprauarunt. Adeo vt saturnina fame sepius percit⁹: nostrarū lucubrationū exterminiū esurierim. Petim⁹ igitur vos o candidi lectores / que nostrā vestrā expectationē fuit pietas: vt si cubi veteranorū cāti ⁊ obtrectatorū latrat⁹ audire contingat rabidos morsus a pio opere prohibeat⁹. Qd si effectū curauerit vestra equitas: auctior et locupletior in anglam iuuētutē nostra diffundetur industria. duce / autore / ⁊ tutore deo cui hoc exile opusculū dicam⁹. Cuius presidio / fauore / tutamine omne donū pfectū viget / florescit ⁊ substat. Cui ois debetur gloria laus et honor.

Synonima de hac littera A

¶ To be abundāt.

Abundo
Affluo
Erupero
Supero
Scateo
Scaturio
Superfluo
Luxurio
Redundo

¶ Abundans / or pleynteth.

Abundantia
Affluentia
Exuberātia
Ubertas
Copia
Opulentia
Plenitudo
Luxuries

¶ To apply.

Applico
Uaco
Incumbo
Insisto
Insto
Insudo
Inuigilo
Operādo
Operā vano
Adiūdo animū
Applico animū
Sum deditus
Sum intentus
Sum mancipat⁹

¶ Attendaūce.

Opera
Obseruantia
Famulatus
Obsequiū
Ministerium

To aske or enquyre.

Rogo
Interrogo
Oro
Rogito
Peto
Posco
Postulo
Flagito
Inquiro
Exquiro
Percōter
Astipulor
Scissitor

¶ To araye / or to dyght.

Orno
Uestio
Amitio
Induo
Como
Colo.

¶ An armye or an hoost.

Exercitus
Manus
Copie

Apparell or araye.

Apparatus
Amictus
Amiculus
Ornatus
Uestis
Uestitus
Cultus
Uestimentū
Indumentū
Induuie
Exuuie
Spolia

¶ To amende.

Currigo
Castigo
Emendo
Elimo

¶ To agre.

Congruo
Conuenio
Consentio
Assentior

¶ An alyen or outelandysh.

Alienigena
Peregrinus
Aduena
Alienus
Exterus
Externus
Barbarus
Extraneus

¶ To be angry.

Irascor.
Stomachor
Iracundor
Cōmoueor
Indignor
Grauor.
Accendor
Succēseo
Offendor
Egrepotior.
Egrefero
Moleste fero.
Indignor
Tumeo.

¶ Angur or displeasure.

Ira
Iracundia
Indignatio
Stomachus
Angor
Rancor

Synonima de hac littera A.

Tamen

¶ To assyste/or to helpe.

Adiuuo
Aduto
Subuenio
Subleuo
Alleuo
Releuo
Auxilior
Patrocinor
Adminiculor
Opitulor
Suppeto
Supporto
Tutor
Tutor
Defendo
Assisto
Asto
Adsum
Suffragor
Presideo sum
Auxilium fero
Opem fero
Suppetias fero

¶ Assistens ayde or helpe.

Auxilium
Auxiliamen
Juuamen
Adiumentū
Adiutorium
Patrocinium
Subsidiū
Opitulamen
Presidium
Suffragium
Suppetie
Tutela
Defensio
Opis
Adminiculum

All or euery one.

Omnis
Totus
Cunctus
Universus
Unusquisq
Quisq

Singuli

¶ Aged.

Annosus
Grandeuus
Senex
Longeuus
Senilis
Uetulus
Prouectus etate
Confectus senio
Decrepitus

¶ Olde age.

Senectus
Senecta
Senium
Canities
Senilis etas

¶ Ony.

Aliquis
Ullus
quispiam
Quisquam

Able apte/or mete.

Aptus
Idoneus
Habilis
Concors
Quadrans
Consentaneus
Assentaneus
Congruus
Cōueniens
Accommodatus

¶ Astonyed/or asmased.

Attonitus
Consternatus
Stupefactus
Perplexus
Perturbatus
Exanimatus
Confusus
Incertus

Almoost.

Prope
Prope modū
Ferme
Fere
Propediem
Quasi

¶ Anone.

Continuo
Statim
Illico
Ocius.
Cito
Actutum
Raptim
Jamiam
Propere
Properāter
Celere
Celeriter
Extēpore
Extēporaliter
Cursim
Uelociter
Incontāter
Extemplo
Concito
Uestigio
Confestim
Festinātер
Nulla mora
Dicto citius
Uelis equisq

As lowenes.

Utprimū
Ubiprimū
Cūprimū
Statim vt
Jam vt
Cito vt

As thouge.

Perinde
Eque
Haud secus/ack
Non minus
Non aliter

All thouge

Etsi
Quanq

Quamuis
Licet
Tametsi
Si
Cum

¶ At this tyme

Jam
Nunc
Impresentiarū
Inpresens
Hoc tēpore

¶ At the laste.

Tandem
Demum
Postremo
Postremū.
Denicq
Nouissime

¶ Also or lykewyse

Insuper
Preterea.
Item
Itemq
Itidem
Adhoc
Etiam
Quinetiam
Similiter
Uel
Tum

¶ Afterwarde

Postea
Postq
Postea q
Post
Ubi
Postubi
Simulac
Ut

As.

Quasi
Tanq
Uelut
Ueluti
Sicut

Synonima de hac littera V.

Sicuti
Ut
Uti
Quēadmodū
Ceu

To begynne

Incipio
Inchoo
Instituo
Ineo
Ordior
Exordior
Auspicor
Initio

¶ A begynnynge.

Principiū
Initium
Origo.
Exordium
Auspicium
Inchoatio
Inceptum
Inceptio
Institutum
Caput

To bete or pūnysshe.

Uerbero
Cedo
Punio
Affligo
Castigo.
Animaduerto
Crucio
Sumo penas
Sumo supplicū

¶ To booste.

Ostento
Jacto
Effero
Laudo
Predico
Magnifico
Extollo
Glorior

To brynge forth.

Pario
Edo
Signo
Edo
Produco
Profero.
Enitor

¶ To be agaynst.

Aduersor
Obsisto
Obsto
Oppugno
Impugno
Repugno
Resisto.
Contraeo
Obluctor
Reluctor
Obnitor
Renitor

To breyke or barst.

Frango
Constringo
Infringo
Rumpo
Dirumpo
Crepo

To blame or accuse.

Accuso
Culpo
Inculo
Damno
Cōdemno
Insimulo
Arguo
Reprehendo
Uituper o.
Redarguo
Reprobo
Carpo
Obiurgo
Uitio do
Criminor

¶ To bulte oute.

Extorqueo
Exculpo
Elicio
Extrico

¶ To be bānysshed.

Exulo
Relegor
Profligor

¶ To be abasshet.

Erubeo
Erubesco
Uerecūdor
Confundor
Pudet
Piget

¶ To bynde.

Obligo
Deuinco
Astringo
Obstringo

¶ To be boolde.

Audeo
Ausim
Animositate affi=
cior.

¶ To boyle.

Estuo
Ebullio
Efferueo
Scaturio

To backe byte

Detrahо
Detracto
Obtrecto
Maledico
Carpo
Obloquor
Mordeo
Mordico
Rep.e, do clā
Uitio do
Uituper o

Backebytynge

Detractio
Obtractio

Obloquium
Maledictū
Susurrum
Dens zoili
Genuinū liuidū
Dens caninus

¶ To dode/or to
betoken.

Portendo
Indico
Significo
Prenosticor

¶ To be beytem

Uerberor
Cedor
Uapulo.
Dare
Luere
Pēdere penas vel
Plectere supplicū
Soluere
Piare

¶ To beyre.

Sero
Porto
Fero
Sustinco
Patior

¶ To byry.

Sepilio
Condo
Humo

¶ To playe the bro
theil.

Scortari
Prostitui
Fornicari
Mœrere
Stuprari
Mechari
Adulterari.
Coire
Concūbere
Rem habere.
Federa veneris
Jungere

Synonima de hac littera B.

A brothell/or strũpet

Meretrix
Scortum
Uenefica
Succuba
Concubina
Lupa.
Adultera
Mecha
Pellex

A bedde

Cubile
Lectus.
Thorus
Lectulus
Stratum
Grabatum.

A brothele house or a baude house.

Lupanar.
Fornix
Prostibulum
Caneo.
Taberna
Meritoria

A basket

Canistrũ
Calathus
Corbis
Cofinus

A buckler.

Scutum
Parma
Pelta
Clipeus
Umbo

A bote.

Linther
Lembus
Nauigiũ

A bryde/or a fowle.

Auis.
Ales
Uolucris.
Uolatile.

A beest.

Animal
Animans
Jumentũ
Bellua
Pecus
Brutum

A bocher

Carnifex
Lanius
Bouicida
Macellarius

A busshe of thornes.

Dumus
Rubus
Spine
Uepres
Sentes
Ruſtus
Uirgultũ
Spinetum
Dumentum
Rubetum
Uepretum
Senticetũ.

Beautefull.

Formoſus
Decorus
Pulcher
Uenuſtus
Eligans

Lolde or hardy.

Animoſus
Magnanim⁹
Fortis
Acris
Strenuus
Audax
Jnuictus.

Bygge or stronge.

Ualidus
Robuſtus
Uigoroſus
Neruoſus.
Lacertoſus
Fortis
Potens
Jngens

Blacke/or sad

Ater
Pullus
Niger
Lugubris
Fuſcus

Breue or shorte.

Breuis
Contractus
Anguſtus
Succinctus
Subductus

Batuell or fatte.

Pinguis
Lerus.
Opimus
Frugifer
Fertilis
Uber
Fecundus
Ferax
Fructuoſus
Fructifer
Luxurioſus

Babilynge

Loquax
Linguax
Dicax
Uerboſus
Linguoſus
Futilis
Garralus

Barren

Sterilis
Infecũdus.
Jeiunus

Wacer.
Wacidentus
Jnfertilis
Jnfelix.
Effetus
Arenoſus
Jners

Commen/or custo-mable.

Conſuetus
Communis
Uſitatus
Aſſuetus
Solutus
Uulgaris
Uulgatus.
Frequens.

Battel or dyſſencyõ

Bellum
Prelium
Pugna
Certamen
Duellum.

Bowynge/or bendynge.

Pronus
Procluis
Declinis
Intentus
Deditus
Nutans

Be tyme or in ſeaſon.

Mature
Tempeſtiue
Opportune
Per tempus.
In tempore

Batte.

Sed
Ceterum
Uerum
Tamen
Attamen
Quin.

Synonima de hac littera B & C.

¶ Be courſe

Uicißim
Mutuo
Alternatim
Alterne
Uicißitudine
Alternis vicibus

¶ Hyt is better

Preſtat
Melius eſt
Satius
Commodius
Prius
Potius
Preſtanti⁹ eſt
Optatius
Optabilius
Preſtabilius

To couer/or hyde.

Tego
Contego
Obtego
Operio
Uelo
Colo
Abdo
Occulo
Occulto
Condo
Abſcondo.
Recondo
Obumbro
Obduco

¶ To crye.

Clamo
Uocifero
Emulo
Fremo
Rugio
Ululo

To compell.

Cogo
Compello
Urgeo
Impello
Adigo

¶ To cary in.

Inuecho
Inuecto
Infero
Importo

¶ To commaunde.

Jubeo
Mando
Precipio
Impero
Edico

¶ To compare.

Comparo
Confero.
Equiparo
Coequo
Aſſimulo

To cõmen or talke

Cõmunico
Conuento
Confero
Cõmemoro
Sermocinor
Colloquor
Confabulor
Commentor
Ago
Memini
Uerba facio
Sermonẽ habeo
Sermones cedo.

¶ To curſe.

Deuoueo
Execror
Imprecor
Male precor
Male opto

¶ To couete.

Cupio
Aueo
Appeto
Expeto.
Deſidero
Aſpico
Geſtio

Ambio
Affecto

¶ To caſt.

Conticio
Traiicio
Jacio
Jaculor
Contorqueo

¶ To cõpany with.

Conuerſor
Conjungo
Familiariter vti

¶ To continue.

Perſeuero
Perſto
Perſiſto
Maneo.
Immoror

¶ To ceyſe.

Ceſſo
Deſino
Deſiſto
Linquo
Omitto
Intermitto

¶ To content/or ſatyſfye.

Satisfacio
Placeo
Obtempero
Obſecundo
Complaceo
Satio
Expleo
Rẽ gero
Gratificor
Obſequor
Gratificor
Inſeruio

To cõſydre

Conſidero
Penſo
Penſito
Penſiculo

Tractino
Libio
Rationẽ habeo
Cogito
Reputo in animo.

¶ To cõpaſſe.

Circumdo
Circueo
Cingo
Circũfundo
Ambio
Uallo

¶ To gyue coũſeyle.

Conſulo
Conſiliũ do.
Suadeo
Admoneo
Hortor
Adhortor
Doceo

¶ To call.

Uoco
Uocito
Appello.
Appellito
Nuncupo
Memoro
Nomino
Dico

¶ To cheryſhe/or make of.

Foueo
Mulceo
Amplector
Complector
Indulgeo
Charũ habeo
Magnifico.

Charge

Cura
Onus.
Pondus.
Prouincia.

A cofer or a cheſte

Synonima de hac littera C & D.

Archa
Scrinis
Cista

¶ Coste.

Sumptus
Impense

¶ Care or thought.

Cura
Anxietas
Angor
Molestia
Sollicitudo
Angustia
Dolor

¶ A company

Turba
Agmen
Multitudo.
Cohors
Caterua
Phalanx
Cetus
Concio
Turma
Frequẽtia
Grex

Chastite or cleynlyuynge.

Castitas
Continẽtia
Pudicitia
Castimonia
Integritas.
Munditia
Mundities vite
Puritas

A custome.

Mos
Ritus
Consuetudo
Constitutio
Institutum

A coyntans

Noticia

Consuetudo
Conuersatio
Conuictio
Familiaritas
Usus

Curtesy or goode maner.

Humanitas
Urbanitas
Decorum
honestum
Morũ pbitas

A cart or a charret.

Currus
Plaustrum
Epirhedium
Rheda
Quadrige
Essedum
Ueha
Pilentum

Cronykles.

Cronica/orũ
Annales.
Res geste
Hystorie
Diaria
Fasti orũ.

Clenly.

Ornatus
Cultus
Comptus
Eligans
Splendidus

Clere or bryght.

Clarus
Lucidus
Splendidus
Fulgidus
Nitidus
Liquidus
Limpidus
Serenus
Purus
Perspicuus
Niteus

Chorusc⁹.
Luculẽtus

¶ Chaste or cleyne.

Castus
Pudicus
Integer
Mundus
Incorruptus
Immolatus
Illibatus
Immaculatus
Intemeratus

¶ A cowarde.

Ignauus
Imbellis
Pusillanimis

Cruell.

Crudelis
Cenus
Dirus
Trux
Truculentus.
Ferus
Ferox
Atrox
Acerbus
Teter
Nepharius
Crudus
Toruus
Uecors
Austerus
Efferus
Efferatus
Immanis

Curteise or gẽtyll.

humanus
Benignus
Facilis
Mitis.
Mansuetus
Modestus
Clemens
Comis
Blandus
Suauis
Dulcis
Leuis

Placidus.
Gratus.
Prospicuus
Mollis
Tractabilis

¶ Crokyd.

Curuus
Flexus.
Pandus
Obliquus
Aduncus
Reduncus
Repandus.
Smuatus

Contynuall.

Continuus.
Assiduus.
Perpetuus.
Perennis
Jugis

Contrary wyse

Econtra
Econtrario.
Econuerso.
Rursus
Rursum
Eregione.
Eduerso
Ex opposito

with cause.

Merito.
Juste.
Jure
Nõ immerito.
Non iniuria
Non ab re.
Non indigne.
Non inique.

¶ To decepue

Decipio
Fallo
Impono
Seduco.

Synonima de hac litera D.

Deludo
Illudo
Fraudo
Caluo
Circũuento
Ludificor
Uerba do
Dolum struere

¶ To departe fro.

Discedo
Recedo
Abeo
Amollior

To despise or pray.

Desidero
Oro
Peto
Postulo
Flagito
Obsecro
Queso
Supplico
Posco
Rogo
Intercedo
Interpello
Implore
Obtestor
Precor

To dyfferre/or prolonge.

Differo
Prolongo
Prorelo.
Prorogo
Prodo
Protendo
Protrahо
Prefero
Procrastino
Tracto
Cunctor
Moror

To despyse/or disdayne.

Contemno
Despicio.
Sperno
Fastidio
Negligo
Reicio
Floccipendo
Nihilipendo
Vilipendo
Dedignor
Aspernor
Peruersor
Abhominor

¶ To dote.

Deliro
Desipio
Desipisco

¶ To defende.

Defendo
Tueor
Tutor
Protego
Munio

¶ A defense.

Defensio
Tutamen
Tutela
Protectio
Munimen
Munitio
Presidium

¶ To dye.

Morior.
Expiro
Discedo
Obeo morte
Oppeto morte
Ago aiam
Migro ex hac vita
Excedo ex hac vita.
Concedo nature.
Occumbo
Effundo aiam
Extrema patior

Dethe.

Mors
Letum
Exitium.
Obitus
Necis

Frigus letale
Letalis hyems

¶ A deed body.

Cadauer
Corpus exanime
Umbre gelide
Extinctum corpus

¶ To destroy.

Destruo
Diruo
Dissipo.
Uasto
Pessundo
Perdo
Corrumpo
Dilacero
Deleo
Extinguo.
Exterminо
Depopulor
Euerto funditus

A destruccyon/or desolacyon.

Destructio
Desolatio
Interitus
Exterminiũ
Excidium
Euersio
Ruina
Clades
Calamitas
Naufragiũ
Deletio
Uastitas
Casus

To defyle.

Contamino
Polleo
Uiolo
Coinquino
Fedo
Inficio
Sordido

To do fore.

Mereo
Mereor.
Promereor
Commereor
Officia conferre
Beneficia conferre.
Efficio

¶ To denye.

Nego
Denego
Pernego
Refello
Repugno
Reclamo.
Contradico
Inficias eo
Contraeo
Inficior
Refragor
Tergiuersor

¶ To doubte.

Dubito
Ambigo
Uerco
Hesito

¶ To dyuyde in sondre.

Diuido
Distinguo
Secerno
Separo
Segrego.
Disiũgo
Seiungo
Disseco
Discindo
Dissoluo.
Distrahо

To drede.

Timeo
Metuo
Paueo
Formido
Pauesco
Extimeo
Extimesco.
Horreo
Horresco
Uereor.

Synonima de hac littera D.

Terreor
Trepido

¶ Drede
Metus
Timor
Pauor
Formido

Distaunce/or
space.

Distantia
Spacium
Interuallum
Intereapedo

To declare/or
shewe.

Declaro.
Manifesto
Ostendo
Edoceo
Significo
Explico
Expono
Enucleo
Enodo
Dilucido
Expedio
Explano
Aperio
Exprimo
Narro
Refero
Patefacio
Reuelo
Nuncio
Pando
Expromo
Demonstro

Diligente/or
laboure.

Diligentia.
Industria
Opera
Labor
Studium
Sedulitas

Derkneſſe.

Tenebre.

Caligo
Umbra.
Nubila

Deyre.

Desiderii
Voluntas
Cupido.
Cupiditas
Libido
Studii
Amor
Affectus
Votum
Auiditas
Appetitus.
Ardor

A dore.

Ostium
Fores
Janua
Value
Limen
Aditus
Introitus
Ingressus
Vestibuli

Deceyte/or
falshed.

Dolus
Fallatia
Deceptio
Fraus
Techna
Fabrica
Impostura.
Fucus
Insidie
Astutia.
Calliditas.
Versutia
Vaframentum
Circumuentio
Tergiuersatio

Deceytfull/or
crafty.

Dolosus
Astutus
Callidus

Vafer
Versutus
Subdolus
Insidiosus
Fraudulentus
Versipellis
Fallax

A departynge.

Discessus
Discessio
Abitus
Abitio.
Recessus
Recessio
Fuga

Discencyon/or
varyaunce.

Dissentio
Dissidium
Discordia
Contentio
Discrimen
Certamen
Inimicitie
Ire
Simultas
Factio
Seditio
Lis
Litigium
Controuersia
Pugna
Scisma
Altercatio
Bellum

Defence.

Defensio
Munimen
Tutela
Tutamen.

A daunce.

Chores
Tripudii
Saltatio

A difference.

Differentia

Diuersitas
Distinctio
Disparitas
Delectus.

A denne

Spelunca
Spelea.
Latebre
Latibula
Antrum
Lacus

A draught/or
a spege

Latrina
Cloaca
Secessus
Forica

Donge/or muck

Stercus.
Letamen
Fimus

Diligent.

Diligens
Accuratus
Vigilans
Sedulus
Studiosus
Industriosus
Operosus

Doubtfull.

Dubius
Ambiguus
Anceps
Perplexus
Incertus

Deynty.

Delicatus.
Deliciosus
Lautus
Sumptuosus
Suauis
Opiparus
Saliaris

Synonima de hac littera E.

¶ Desyrefull.

Cupidus
Auidus
Studiosus
Ardens
Appetens
Cupiens

Derke/blacke.

Ater
Furnus
Obscurus
Tenebrosus
Umbrosus
Cecus
Caliginosus
Fuscus
Opacus
Teter
Pullus
Niger

To excell/or passe.

Excello
Precello
Antecello
Preniteo
Presto
Prepolleo
Supero
Uinco
Anteeo
Preeo
Antecedo
Preemineo
Superemineo

To encrease.

Augeo.
Augesco
Amplio
Amplifico
Adiicio
Addo
Adiungo
Aggrego
Augmẽtor

To ende.

Finio.
Perficio
Compleo
Perago
Consummo
Termino
Finem facio
Absoluo

¶ An ende.

Finis.
Terminus
Extus
Meta
Limes

¶ Ease or rest.

Quies
Otium
Requies
Quietudo
Otiatio
Tranquillitas

¶ Easy/or restfull.

Quietus
Otiosus
Tranquillus
Lentus
Securus
Placidus
Mollis.

An encrease.

Incrementũ
Augmentũ
Augmẽtatio
Ampliatio
Additio.
Accessio
Additamentũ
Cumulus

To ete.

Edo
Comedo
Manduco
Pasco
Uescor.
Epulor

Epystell.

Epistola
Epistolium
Epistolinncula
Epistoliolum
Littere
Litterule

An ennemye.

Inimicus
hostis
Emulus
Aduersarius
Perduellis
Rebellis.

Excellent

Excellens
Precellens
Prepollens
Prenitens
Prestans
Eximus
Illustris
Egregius
Perspicuus
Insignis
Inclitus

Elegaunt/or ornate style.

Elegans
Facũdus
Ornatus
Limatus
Comptus
Politus
Elimatus stũs
Cultus
Compositus
Uenustus
Nitidus
Suauis.
Elaboratus

Euydent/or playne.

Luidens
Planus
Manifestus
Apertus
Expeditus
Lucidus

Excepte.

Exceptus
Exemptus
Posthabitus.
Omissus

To fauoure.

Faueo
Parco.
Adsum
Aspiro

Fauour.

Fauor
Gratia
Facilitas
Benignitas.
Clementia.
Modestas
Wicitas.
Wansuetudo

To fede or norysshe.

Nutrio
Alo
Cibo
Pasco
Educo
Foueo.
Refocillo

To fyll or stuffe.

Impleo
Compleo.
Repleo
Suppleo
Expleo.
Infercio
Refertio.
Suffertio
Satio
Saturo

To folowe.

Sequor

Synonima de hac littera F.

Sector
Conlector
Imitor

¶ To fynde.

Inuenio
Comperio
Reperio
Offendo

¶ To flatter/or
coryphaell.

Assentor
Adulor
Obsequor
Arrideo
Obsecundo
Blandior

¶ Fylthynesse.

Immunditia
Immūdities
Illuuies
Sordes
Sordities
Feditas
Turpitudo
Inquinamētum
Spurcitia
Squalor

¶ Falsnes.

Fides
Fidelitas
Constantiā
Stabilitas

¶ A faulte/or a
trespace.
Peccatum
Delictum
Crimen
Erratum
Offensio
Offensum
Culpa
Uitium
Comissum
Admissum
Flagitium
Facinus
Scelus

Nephas
Nefa
Reatus
Maleficiū
Malefactū
Iniquitas

¶ Fatnes

Pinguedo
Pinguitudo
Sagina
Adeps

¶ A flatterer.

Assentator
Parasitus
Gnatonicus
Adulator
Blandiloquus
Obsequiosus

¶ A fyre.

Ignis
Pyra
Rogus
Focus
Flamma
Incendiū

¶ A fader

Pater
Genitor
Parens
Sator

Funerals or dir-
riges.
Exequie
Inferie
Funera

Famous or noble.

Celebris
Insignis
Egregius
Eximius
Clarus
Nominatus
Amplus
Perspicuus

¶ Full.

Plenus
Distētus.
Repletus
Refertus
Fetus

¶ Fylthy.

Sordidus
Sordidulus
Turpis
Immūdus
Fedus
Inquinatus
Pollutus
Maculatus
Contaminatus
Fetidus
Obscenus
Corruptus

¶ Folysshe.

Stultus
Stolidus
Fatuus
Insulsus
Insipidus
Insensatus
Insipiens
Imprudens
Indoctus
Ineptus
Delirus
Desipiscens
Hebes
Tardus
Obtusus
Temerarius
Rationis expers
Rationis inops
Mortio
Idiota

¶ Familyer.

Familiaris
Domesticus
Cōiunctus
Cōuersatus

¶ Aferde.

Timidus

Timens
Panidus
Trepidus.
Exanimus.
Exanimatus
Meticulosus
Ueritus
Stupidus
Attonitus
Tremefactus
Territus
Tremebūdus

¶ False or iniuste.

Falsus
Fallax
Infidelis
Infidus
Iniustus
Dolosus
Astutus
Pernicax
Furtiuus
Fraudulētus.
Uafer
Uersutus
Subdolus
Uersipellis.
Callidus.
Mendax
Bilinguis

¶ Forgetfull.

Obliuiosus.
Obliuius
Immemor

¶ Fewe/or lyte.

Pauci
Rari
Infrequētes

¶ To gete/or
obteyne.

Cōparo
Concilio.
Acquiro
Impetro
Obtineo
Paro
Exoro
Pario

Synonima de hac littera G.

Potior
Assequor
Consequor
Adipiscor
Nanciscor
Lucror

To gouerne or rule.

Guberno
Rego
Cohibeo
Freno
Tempero
Presideo
Presum
Moderor
Dominor

To go about.

Conor
Mollior.
Nitor
Enitor
Paro
Studeo
Satago
Operam do

To gadre in one

Congrego
Colligo
Coaduno
Cogo
Coniungo
Congero
Conglomero
Conuoco
Compello
Contraho

¶ To gyue.

Do
Dono
Concedo
Tribuo/Prebeo
Impendo
Confero
Presto
Largior

To greue.

Grauo
Molesto
Sollicito
Uexo
Torqueo
Uro
Mordeo
Doleo
Coquo
Turbo
Crucio
Ango
Exango

A gloton.

Epulo
Comedo
Gulo
Helluo
Ligurio
Mando
Edax
Panfag⁹
Comestor
Uorax

To go ouer/or beyonde.

Transcendo
Transeo
Transilio
Supero
Exupero
Transgredior

¶ To go rounde about.

Circumeo
Lustro
Obeo
Obambulo
Circino
Ambio
Oberro
Giro

¶ A good tourne.

Beneficium
Meritū
Officium
Donum
Munus
Benificentia
Humanitas

Goodes or rychesse.

Bona
Diuitie.
Opes
Fortune
Copie
Facultates
Res
Census
Gaza
Opulentia

The grounde.

Terra
Humus
Solū
Tellus

Gaynes/or vaūtage.

Luchrū
Utilitas
Emolumentū
Fructus
Fenus

¶ The gowte.

Athesis
Arthetica passio
Morbus articularꝫ
Cyragra
Podagra

¶ Gentylnes

Humanitas
Benignitas
Facilitas
Micitas
Modestia

¶ A gyfte.

Donum
Munus
Premium
Beneficium
Liberalitas

A greme/or suare.

Laqueus
Pedica
Trica
Compes
Inuolucrū
Decipula
Tendicula
Uenabulum

A graue.

Sepulchrum.
Tumulus
Taphus
Manseolus
Monumentū
Bustum.
Loculi
Spelūca
Sarcophag⁹
Urna Ouidi⁹

A gentylman.

Nobilis
Ingenuus
Liber
Generosus
Proceres
Clarus
Insignis genere vel
Illustris natalibus
Haud obscurus

¶ A gonne.

Tormentū.
Bombarda
Funda balearica.
Globus igneus
Globus sulphureus.

¶ Grete or myghty.

Magnus
Uastus
Ingens
Grandis
Ualidus
Uehemens
Immensus
Immanus
Fortis

Synonima de hac littera G & H.

¶ Good or lucky.

Bonus
Bellus
Faustus
Felix
Fortunatus
Secundus.
Dexter
Prosper
Incolumis
Probus
Commodus
Hanspicat⁹
Letus

Grenous/or paynfull.

Grauis
Molestus
Tedios⁹
Acerbus
Amarus.
Odios⁹
Onerosus
Intollerabilis
Aduersus
Doloros⁹
Laborios⁹
Erumnos⁹
Luctuos⁹
Luctifer
Dolorifer

¶ Gladly.

Ultro
Sponte
Libens
Libenter
Cupide
Auide
Maxime
Spontanee
Vehemẽter

¶ In good season

Mature/Oportune.
Tempestiue
In tempore
Ipso tempore
Per tempus

¶ Gretely.

Valde
Oppido
Admodũ
Vehemẽter
Maxime
Obnixe
Impendio
Apprime
Plurimũ
Magnopere
Summopere
Wiserie
Mirumnmodũ
Iterũ atq; iterũ

¶ To hye/or make haft.

Propero
Accelero
Maturo
Precurro
Festino

¶ To hurte

Noceo
Officio
Ledo
Offendo
Incommodo
Obsum

A hurte/or a losse.

Damnum
Malum
Detrimentũ
Incommodũ
Dispendiũ
Iactura
Derogatia.
Iniuria
Iniuriũ
Nocumentũ
Lesio.

¶ Heurynes/or sadnesse.

Dolor
Luctus
Egritudo
Tristicia
Erumna
Sollicitudo
Afflictio
Amaritudo

¶ Heuen.

Celum
Olympus
Polus
Ether
Astra
Solum celeste
Regna supera
Stelliser arts
Paradisus
Campi elisii
Dyndima celi

Heuenly dwellers

Dii
Diui.
Celites
Superi.
Celicole
Celigene

¶ Hell.

Infernus
Inferi
Infera.
Tartarus
Orcus
Erebus.
Phlegeton
Acheron.
Auernus
Stix
Cocytus
Baratrum.
Regna plutonia
Inferne sedes
Infere sedes
Infernales sedes
Umbre tartaree
Inamabile regnũ

¶ A hous.

Domus
Domicilũ
Edes.
Casa
Edificiũ.
Tectum
Manſio

¶ A husbande.

Sponsus.
Coniunx
Maritus
Vir

¶ A hepe.

Cumulus
Aceruus.
Congeries
Agger
Strues
Conglomeratio.

Hell spyrytes.

Demones
Demonia.
Manes
Lemures

¶ Hunger.

Esuries
Esurigo
Esuritio
Inedia.
Fames

¶ Heup.

Grauis
Grauidus.
Ponderosus

¶ Hye.

Altus.
Editus
Excelsus
Precelsus.
Aereus
Sublimis.
Eminens.
Procerus
Præruptus
Arduus.
Ethereus
Superus
Supernus.
Summus
Nubifer.

Synonima de hac littera K z L.

¶ Here after.

Post
Postea.
Post hac
Inposterum.
In futurum
Amodo.
Posterius

¶ A horse lytter.

Lectica
Veraphoron

¶ To inveyle.

Allicio
Illicio
Pelliceo
Prouoco
Lacesso
Suggero
Irrito
Inuito
Induco
Ineito

¶ To ioyne togyder.

Coniungo
Compingo
Conglutino
Compono
Condo
Connecto
Coapto

Infeccyon.

Infectio
Contagio
Pestis
Corruptio.
Lues
Errigo
Venenū
Virus

yssue.

Propago
Progenies.
Soboles

Proles
Liberi

¶ Image

Imago
Simulachrū
Simulamen
Statua
Signum
Effigies

An inchauntynge.

Incantatio
Pharmaceutria
Hecateia carmina.
Venena portētifera
Magica carmina
Carmina circea.
Phitrum

¶ Inwarde partes of man.

Vitalia
Precordia
Viscera.
Exta
Penetralia
Intestina

In that meane tyme.

Interea
Interim
Interea loci
Interea tpis

In so moche.

Intantum.
Adeo
Usq; adeo.
Usq; eo
Tanto
Eo

To kepe in/or holde vnder.

Cohibeo.
Coherceo
Domo

Freno
Supprimo.
Contineo
Subiugo

¶ To knowe/or perceyue.

Scio
Nosco
Noui
Intelligo
Precipio.
Calleo.
Teneo
Sentio
Perspicio
Persentisco
Compertū habeo
Exploratū habeo
Perspicuum
Certum.
Clarum est
In promptu est
Patet
Constat
Liquet
Haud ignoro.
Non latet me
Non fugit me
Non preterit me
Non fallit me
Nō ignarus sum.
Non inscius sum
Nō imprudēs sum
Nō nescius sum
Incertus sum
Nō dubius sum.
Nō pplexus sum.
Nō dubium est
Non cognitū est.
Non occultum est.
Non ignotū est

To kyll/or slee.

Occido
Cedo.
Perimo.
Interimo
Neco
Interficio.
Trucido
Macto.
Jugulo

¶ To kepe close

Celo.
Reticeo.
Occulo
Occulto.
Velo
Abscondo
Recondo
Tego.

To kepe fro.

Arceo
Defendo
Prohibeo.
Cohibeo.
Coherceo.
Fugo
Aufugo
Repello
Prepulso
Abigo
Protego.

¶ A kynsman.

Cognatus
Necessarius
Consanguineus.
Contribulis.

A kytchen.

Coquina.
Culina
Popina

To lyke or please.

Delectat
Juuat
Libet
Oblectat

To lacke.

Carco.
Deficio
Vaco.
Desum

Synonima de hac littera L et M.

Toleue.

Linquo
Derelinquo
Destruo
Desero
Deficio
Dimitto.

¶ Tolet passe.

Omitto
Pretereo
Pretermitto
Transeo
Taceo
Sileo
Reticeo
Supersedeo
Vilum facio

¶ To lamente.

Lamentor
Gemo
Plango
Suspiro
Ploro
Lachrimo
Ingemo
Ingemisco
Lugeo
Vereo
Emulo
Fleo
Conqueror

¶ A lamẽtacyon.

Lamentum
Lamẽtatio
Gemitus
Suspirium
Planctus
Lachryme
Meror
Emulatus
Luctus
Dolor
Querimonia
Threni.

¶ Lykenesse.

Similitudo
Imago
Species
Forma
Facies
Vultus
Effigies
Exemplar

¶ Layte or lyghtynge.

Fulmen
Fulgur
Ignis
Trifidus
Tfiuulcus

¶ Lowe.

Imus
Humilis
Depressus
Profundus
Altus
Summissus
Infimus
Demissus
Suppressus
Depressus

¶ Lecherous.

Luxuriosus
Libidinosus
Mulieriosus
Impudicus
Lasciuus
Mollis
Spurcus
Illecebrosus
Lubricus
Venereus
Mechus
Caneo
Salax
Sardanapalus

¶ Last or hynder-mest.

Extremus
Postremus
Supremus
Vltimus
Nouissimus

¶ Lyberall.

Liberalis.
Largus
Munificus
Benignus
Benificus.
Mapsilis

¶ Lerned.

Doctus
Expertus
Litteratus
Eruditus
Perinis

¶ Lene.

Macer
Macilentus
Tenuis
Jeiunus
Male pinguis

¶ To make of or cherysshe.

Foueo
Amplector
Complector
Magnifacio
Charũ habeo
Magnipendo
Indulgeo

¶ To may/or can.

Possum
Valeo
Queo
Licet

Potestas
Facultas est vel
Copia datur
Libertas
Phas
In manib⁹ est
Penes me est
Sum compos
Sum potis
Ju me restat

¶ To make

Facio
Reddo
Efficio
Confficio

¶ to note or marke

Noto
Annoto
Aduerto
Animaduerto

¶ To amende/or correcte.

Emendo
Corrigo.
Castigo
Resarto

To mesure or rule.

Mensuro
Moderor
Tempero.
Metior
Contineo
Cohibeo
Freno
Rego
Comprimo

¶ To mock/or skorne

Illudo
Irrideo
Eludo
Derideo
Subsanno
Rideo
Ludificor.
Cachinno

¶ To moue/prouoke/or stirre.

Moueo
Prouoco
Lacesso
Stimulo
Instimulo
Extimulo
Irrito
Incendo
Inflammo
Inuito
Urgeo

Synonima de hac litteras M & N.

Instigo
Acuo
Exacuo
Incito
Suadeo
Consulo
Adhortor

To moder/or mesure.

Moderor
Tempero
Contineo
Coybeo
Coherceo
Compesco
Freno
Reprimo
Restringo

Chyrtis metely.

Equum
Iustum
Dignum est.
Cõsentaneũ
Rectum
Decet
Conuenit
Congruit
Expedit
Oportet
Postulat
Expetit
Exegit res.
Desiderat
Exposcit

CA marke/or ende.

Meta.
Limes
Finis
Terminus

A maryage/or a weddyng.

Nuptie
Connubium
Matrimonij
Coniugium
Hymeneus
Tede nugules

CWeyte.

Cibus
Cibaria
Dapes
Edulium
Obsonium
Alimentũ
Alimonia
Epule
Refectio
Penus
Victus
Viaticũ
Cõmeatus

A mayde seruande.

Ancilla
Famula
Serua
Pedissequa
Adolescẽtula
Virgunecula

CA mocke/or a scorne.

Risus
Derisio
Illusio
Ludibriũ
Irrisio
Derisus
Sanna
Cachinnum
Ridiculum
Subsannatio

Marchaundyse.

Merces
Mercimoniũ.
Commertiũ

CA messynger.

Nuncius
Internũcius
Tabellarius
Tabellio
Seruilis

A moder

Mater

CMany.

Multi
Frequẽtes
Complures
Crebri

CA nygarde.

Genitrix
Parens

CWery.

Letus
Letabundus
Iocundus
Hylaris
Rideus

CManyfolde.

Multiplex
Multipharius
Multiformis
Multimodus
Multigenus

Mournynge.

Luctuosus
Luctisonus
Mestus
Luctifer
Dolorifer.
Lamentabilis
Lachrimabilis
Lugubris
Gemibũdus
Querulus
Lachrimosus

W adde or wode.

Amens
Demens
Insanus
Furiosus
Rabidus
Uesanus
Lunaticus
Freneticus
Demoniacus
Lymphaticus.
Mente captus
Mentis inops

CMany.

Proximus
Propinquus
Uicinus
Cõuicaneus

Nyghe or by.

Uicinus

CA neybur.

Bos
Iuuencus
Taurus
Bubulcus

CA owle.

Bubo
Noctua
Ulula
Strix
Nictimene.
Luciſuga
Auis feralis.
Auis funesta
Ascalaphus
Auis deuia.

CA nette.

Rhete.
Cassis.
Linum

CA noyse.

Sonitus
Sonus.
Strepitus
Clamor.
Fragor.
Murmur
Stridor
Fremitus
Clangor.

CA oxe.

Synonima de hac littera N O & P.

Propinquus
Finitiuus
Conterminus
Contiguus
Confinis
Coniunctus

Newe.

Nouus
Nouicius
Nouellus
Nuperus
Neotericus
Recens

Naturall.

Naturalis
Innatus
Ingenitus
Insitus
Natiuus
Ingeneratus
Genitiuus
Hereditarius

Not withston=
dynge.

Tamen
Attamen
Uerũtamen
Nihilominus
Nihilosecius

To obey.

Obedio
Pareo
Obtempero
Ausculto
Obseqnor.

To order or set in
order.

Ordino
Digero
Instruo
Dispono
Dirigo
Constituo
Instituo
Colloco

To ouer se or peruse.

Recognosco
Recenseo
Pernosco

Oportunyte/or le=
ser.

Oportunitas
Tempus
Ocium.
Locus
Facultas
Copia.
Potestas
Maturitas

Oppynyon.

Opinio.
Sententia
Iuditium
Coniectura

Oyle.

Oleum
Oliuum
Palladis
Latices.

Olde tyme.

Antiquus
Priscus
Uetus
Uetustus
Ueteranus
Pristinus
Prior.

Obstinate or styffe.

Obstinatus
Durus.
Rigidus
Difficilis
Pertinax
Obduratus

Other.

Alius
Alienus
Reliquus

Cetera

An oore.

Remus.
Remigis
Remigium

Onely.

Tantum
Duntaxat
Solum
Solũmodo
Demum.

Ofte tymes.

Sepe
Sepenũero
Sepius
Crebro
Frequẽter.
Multotiens

In olde tyme.

Olim.
Jam olim
Jam pridem
Antiquitus.
Apud priscos
Apud maiores
Apud seculũ prius
Apud antiquos
Apud veteres

Otherwyse.

Aliter.
Aliorsum
Secus
Secius
Alio modo
Alio pacto
Alia ratione
Alia lege.
Alieno more
Aliis artibus

To pacifye.

Pacor
Placor
Pacificor
Mulceo

Mitigo
Mollio
Sedo
Lenio
Restinguo.

To punyshe.

Punio
Castigo
Corrigo
Uindico
Ulciscor.
Affligo.
Torqueo
Animaduerto
Mulcro
Crucio

A punyshment.

Pena.
Supplicium
Castigatio.
Mulcta
Ultio
Uindicta
Animaduersio
Tormentum
Cruciatus.

To plucke out.

Euello
Extirpo.
Eradico
Eruo.

To pardon.

Parco
Ignosco
Dimitto.
Ueniam do
Remitto
Indulgeo

To put oute

Expello.
Excludo
Eliceo
Eiicio
Extrudo
Excutio
Exigo

Synonima de hac littera P.

¶ To profet/or be good for.

Prosum
Proficio
Conduco
Commodo
Confero
Expedit.
Interest

¶ To publysh.

Publico
Promulgo
Diuulgo
Differo
Predico
Manifesto
Spergo
Palamfero
Uel facio
In lucē profero.

To parceyue/or vnderstande.

Percipio
Intelligo
Comperio
Inuenio
Perspicio
Cognosco
Accipio
Audio
Uideo
Compertū habeo
Exploratū habeo
Spectatū est mihi.
Perspicuū est mihi.
Exploratū est mihi
Expertū est mihi.
In promptu est

¶ To praye.

Oro
Obsecro
Queso
Supplico
Imploro
Interpello
Intercedo
Precor
Obtestor

To pluckе in sonder.

Dimello
Dirimo
Dissoluo
Distrahо

To parte or distrybute.

Distribuo
Impartio
Partior

To prophecy.

Cano
Diuino
Predico
Presagio
Uaticinor
Auguror
Ariolor
Prophetor

¶ A profecy.

Uaticinium
Oraculum
Presagium
Augurū
Fatum
Archanum
Sortes fatidicae.
Tripodes
Cortina
Prophecia

¶ To promesse.

Promitto
Spondeo
Recipio
Juro
Fidem do
Confirmo
Polliceor

Powerte/or nede

Penuria
Inopia
Paupertas
Egestas.
Indigentia
Pauperies

¶ Prolongacyon.

Prolongatio
Prolixitas
Profusitas
Protelatio

¶ Pensyfnesse/or sadnesse.

Anxietas
Angor
Sollicitudo
Egritudo
Tristitia
Mestitia
Dolor
Grauitas
Luctus

A progeny/or a kynred.

Progenies
Proiapia
Propago.
Stirps
Cognatio
Genus
Tribus
Parentela
Sanguis
Origo
Consanguinitas
Domus
Familia
Generatio
Genimen.
Radix
Geniologia

¶ A pryson.

Carcer
Carceratio
Ergastulum
Claustrum.

¶ A proctor/or attorney.

Procurator
Aduocatus
Patronus
Defensor
Orator

Tutor

¶ A purpose.

Institutum.
Inceptum
Propositum
Conatus
Uoluntas
Expectatio
Animus

A ploughman.

Arator.
Colonus
Agricola.
Rusticola
Rusticus
Cultor

¶ Poyson.

Uenenum
Intoxitum
Aconitum
Uirus

Pleasure/or cōmodite.

Cōmoditas
Commodum
Amenitas
Oblectamē
Oblectamentū
Delectamentū
Delectatio
Oblectatio

A prouocacyon.

Prouocatio
Irritamen
Irritamentū
Irritatio
Incitatio.
Incitabulum
Incentivū
Instigatio
Illecebre

¶ A parler or priuy chambre.

Conclaue.
Cenaculum

Synonima de hac littera P M & R.

Penates
Penetrale
Thalamus
Domus interior

¶ A propte.

Fulcrum
Sustentaculum
Tibicen
Columna

¶ A promesse.

Pactum
Promissio
Promissum
Fides
Conuentio
Pactio
Pollicitum
Pollicitatio
Uotum
Fedus
Juramentum.
Jusiurandū

¶ Profitable.

Utilis
Commodus
Frugalis
Frugifer
Frugi

¶ Pleasaunce

Gratus
Jocundus
Amenus
Suauis
Placidus
Acceptus
Dulcis
Delectabilis
Delicatus
Uoluptuosus
Lautus

¶ Poore or nedye.

Pauper
Indigens
Indigus.
Inops
Egenus

Ignobilis
Inglorius
Plebeius
Egens

Prowde or arrogant.

Superbus.
Arrogans
Elatus
Tumidus
Insolens
Inflatus
Ambitiosus
Jactabundus
Gloriosus
Pomposus
Imperiosus
Superciliosus
Criticus
Fastidiosus
Ultuosus
Tetricus.

To quake or tremble.

Quatior
Tremo
Tremisco
Trepido
Concutior

¶ To quenche.

Extinguo
Restinguo
Refrigero

¶ Quakynge.

Tremens
Tremebūdus.
Tremulus
Trepidus.
Tremiscens

To rewarde.

Dono
Munero
Remunero
Premior

To rule.

Rego.
Guberno
Impero.
Freno
Dominor

¶ To restoore.

Restituo.
Reddo
Retribuo
Rependo
Refero
Redimo

¶ To rydde out.

Libero
Soluo
Eripio.
Eruo
Dissoluo
Euoluo
Extrahо
Exuo
Eximo
Expedio
Educo.
Absoluo
Redimo

¶ To remayn.

Maneo
Supero
Resto.
Supersum.
Relinquor
Residui est
Reliquum est

¶ To refresshe

Recreo
Reficio
Refoueo
Refocillo
Refrigero
Confirmo
Releuo
Resartio
Restauro
Uiuifico.

¶ To refuse.

Refugio
Recuso
Repello
Reiicio
Repudio
Renuncio
Renuo
Abnuo
Repugno.
Denego
Refuto
Respuo

¶ To renuwe.

Renouo
Restauro
Reparo
Reficio
Redintegro
Resartio

¶ To remembre.

Recordor.
Reminiscor
Memini.
Memoria tenere.
Memoria cōplector
Mente repono
Memorie ꝑmēdo
Sum memor

Reste/ease/or peas.

Otium
Oceatio
Quies
Requies
Quietudo
Tranquillitas
Pactio
Pax
Portus

Rentes or prouente

Redditus
Fructus
Prouētus
Emolumentū
Uectigal

A rucke or a hepe.

Synonima de hac littera R & S.

Congeries
Cumulus
Acervus
Agger
Moles
Globus
Strues
Strages

¶ A rebuke.

Probrum
Opprobrium
Dedecus
Turpitudo
Impropertum
Ignominia.
Vituperium
Infamia
Nota
Crimen
Labes
Macula

Rough or austere.

Austerus
Rigidus
Severus
Asper
Scevus
Intollerabilis
Acerbus
Morosus
Iracundus

Rude/rusticall/or vplondysshe.

Rudis
Rusticus
Agrestis
Rusticanus
Immoratus
Ineptus
Iners
Indoctus

Reed.

Rubeus
Ruber
Rubellus
Rubicundus
Rufus
Purpureus.
Roseus
Lutheus.

Rough as a berde.

Hyrsutus
Pilosus
Numerosus
Copiosus

¶ Ryche.

Dives
Opulentus
Dis
Habūdans
Copiosus
Locuples

To sacrifyce.

Sacrifico
Immolo
Libo
Lito
Adoleo
Placo
Offero
Pio
Macto
Dico hostiam.
Cedo

¶ A sacrifyce.

Sacrificij
Immolatio
Libamen
Litamen
Oblatio
Holocaustū
Hostia
Victima
Piacula
Sacra
Res diuina
Cultura diuina
Cultus diuinus
Honor diuinus.

To shon anoyde. or escape.

Vito.
Deuito
Declino
Deflecto
Euado
Effugio
Subterfugio
Elabor

To be ashamed.

Erubeo
Erubesco
Verecundor
Confundor
Pudet
Piget

¶ To suffre.

Suffero
Patior
Perpetior
Sustineo
Tollero
Perfero
Ffero

¶ To seke or enquyre.

Quero
Inquiro
Exquiro
Perquiro
Exploro
Inuestigo
Indago
Rimor.
Scrutor

To shake.

Vibro.
Quatio.
Concutio
Crispo
Contorqueo

To subdue/or ouercome.

Subdo
Subigo
Vinco
Debello
Expugno
Supero
Subiugo
Prosterno
Confundo
Conculco
Contundo
Contero
Euerto
Subuerto
Domo.
Freno
Calco

To stomble/or slyppe.

Titubo
Vacillo
Labo
Labasco
Nuto
Erro

¶ To set vpon.

Aggredior.
Congredior
Contendo.
Concerto
Confligo
Concurro
Incesso
Adorior
Inuado
Insilio
Insulto

¶ To tary or pause

Intermitto
Intercipio.
Interrumpo
Cesso
Desino
Desisto
Moror
Maneo
Hereo
Sisto
Omitto

To stoppe.

Obturo.
Obstruo.
Opilo

Synonima de hac littera D

¶ To se/or to beholde

Video
Cerno
Aspicio
Conspicio
Inspicio
Intueor
Speculor
Contẽplor
Aduerto
Animaduerto

To scattre a sondre.

Dispulo
Dilicio
Dissipo
Dispergo
Diffundo
Disturbo
Differo

Strengt/or power.

Robur
Fortitudo
Uis
Potentia
Ures
Potestas

Stronge/or bygger.

Robustus
Fortis
Ualidus
Firmus
Potens
Uigorosus
Lacertosus.
Nernosus.

A sygne/or a token.

Signum
Indiciũ
Argumentum
Portentum
Prelegium
Prenosticatio
Ostentum
Monstrum.
Augurium
Auspicium

¶ Sande.

Harena
Saburra
Sabulo

A surete

Sponsor
Opses
Uas
Fidetussor

Scantnesse/or penurye.

Penuria
Egestas
Inopia
Raritas
Charitas
Indigentia
Defectus
Carentis
Sterilitas

A shyppe.

Nauis
Nauigiũ
Carina.
Rates
Puppis
Puppula
Biremes
Triremes
Cimba.
Classis

A shyrte.

Subucula.
Iterula.
Interior vestis.
Linea vestis

A space.

Spacium
Internalium.
Intercapedo
Distantia

¶ A speche.

Sermo
Idioma
Lingua
Loquela
Famen.

¶ A scole.

Scola
Gymnasium
Lud⁹ litterar⁹

Thesee.

Mare
Equor
Pelagus
Pontus
Fretum
Salum
Oceanum
Amphitrite.
Thetis
Doris
Surges immẽsus
Circũfluus humor

Shepe.

Oues
Lanigerũ pecus
Balantum grex
Bidentes

Statelynesse/or pryde.

Superbia
Fastus
Fastidium
Arrogantia
Ambitio
Tumor
Supercilium

To be stately.

Superbio
Ambio
Fastidio
Arrogo

A swerde.

Gladius
Ensis
Mucro
Romphea
Spatha

¶ Slowth.

Pigrities
Pigritudo
Ignauia
Secordia
Tarditas.
Desidia.
Segnitia
Torpedo
Torpor
Inertia
Accidia
Remissio
Remissitudo
Incuria
Negligentia

A seruaunt.

Seruus
Famulus
Assecla
Mancipiũ
Minister
Pedisequus
Comes

A sete or stole.

Sedes
Sedile
Solium
Cathedra
Pempticius
Exedra
Thronus
Tribunal iudicis

A serpent.

Serpens
Uipera
Anguis.
Hydra.
Coluber
Echidna

The lowne.

Synonima de hac littera S & T.

Sol
Titan
Hyperyon
Hyperionatus
Phebus
Apollo

¶ Syngler/or specyall.

Singularis
Precipuus.
Maximus
Summus
Extimus
Unicus
Primus
Potissimus

Stubburne.

Rigidus
Proterus
Indomitus
Infrenis
Effrenatus

Stable/or constant.

Stabilis
Constans
Firmus.
Fixus
Immotus
Immobilis
Immutabilis.
Solidus

Asturne.

Clauus
Subnaculũ puppis

Safe or sounde.

Solpes
Incolumis
Sanus.
Saluus
Integer
Tutus
Ualens.
Securus

Styll.

Tacitus
Quietus
Placidus
Silens

¶ Suche maner.

Talis
Huiusmodi.
Huiuscemodi.
Istiusmodi
Illiusmodi
Similis
Eiusmodi
Is ea id.

Slowe/or slake.

Piger
Ignauus
Deses
Secors.
Tardus
Segnis
Torpens
Torpidus
Desidiosus
Grauis
Remissus
Iners
Accidiosus.

Stynkynge.

Olens
Olidus
Fetidus
Fetens
Fetulentus.
Graueolens
Putidus
Putridus
Flaccidus

In season/or in tyme

In tẽpore
Ipso tpe.
Tempestiue
Mature
Opportune
Per tẽpus
Hauspicato
Fausto sidere.

Secundis auibus

Synglarly/or a sondre.

Singulatim
Primatim
Diuisim
Separatim
Seorsum
Seiunctim

Styll/or continuall.

Assidue.
Continue
Iugiter
Perpetue
Perenne

¶ Softely.

Sensim
Paulatim
Lente
Pedetentim

Sodenly.

Subito
Subitanea
Repente
Raptim
Improuise
Inopinate

Somtyme.

Aliquando.
Interdum
Quandoq;
Nõnunq;
Alicubi

¶ To truste.

Fido
Confido
Credo
Fidẽ habeo
Fretus sum

To take fro.

Aufero

Adimo
Demo
Eripio.
Eximo.
Ditimo
Diripio
Surripio
Preripio.
Sublego
Subduco.
Primo
Spolio
Fraudo
Expolio
Orbo.
Uiduo
Sustulit.
Detraho.
Subtraho
Extorqueo
Detorqueo
Furor
Predor

To teche/or enfourme.

Doceo
Edoceo
Erudio
Instruo.
Instituo.
Imbuo
Educo.
Dogmatizo
Catheciso

To thynke/or iudge.

Iudico
Censeo.
Puto.
Estimo
Extimo
Conicio
Conicito
Coniecturo
Coniecturã facio.
Cogito
Autumo
Duco
Credo
Arbitror
Reor
Suspicor

Synonima de hac littera T ꝛ w.

¶ To tary.

Moror
Maneo
Ceſſo
Reſto
Reſiſto
Reſtito
Siſto gradum
Operior
Preſtolor
Contor
Expecto

¶ Thre yeres.

Triennium
Trieteris
Triennis
Triēnal' mēcapedo
Trieterica

¶ A thefe.

Fur
Latro
Predo
Raptor
Predator
Pirata

A toppe

Culmen
Cacumen
Faſtigiū.
Uertex
Summitas
Sublimitas
Altitudo
Specula
Juga montis

A temple/or a chyrche.

Templum
Delubrum
Baſilica
Phanum
Edes ſacra
Tabernaculum
Sacellum

¶ A token.

Monumentū
Interſignium

¶ To vnderſtande.

Intelligo
Incipio
Precipio
Calleo
Teneo
Habeo
Capio
Sapio
Cognoſco

To worſhyppe.

Honoro
Adoro
Colo
Reuereor
Magnifico
Celebro
Obſerno
Proſequor honore.
Afficio honore

To wandre/or ſtreue.

Erro
Palo
Diſcurro
Uagor
Patior
Luſtro

¶ To be wood.

Seuio
Furio.
Inſanio
Excandeſco
Bachor

Victorye.

Victoria
Palma
Tropheum
Triumphus
Superior manus

¶ Worſhyppe/or honoure.

Honor
Decus
Ornamentū
Splendor
Dignitas
Gloria
Laus
Amplitudo
Fama
Claritas
Claritudo

¶ A wiſarde.

Augur
Aruſpex
Ariolus
Diuinator
Preſagus
Sortilegus
Aſtrologus
Magus
Magicus
Genethliacus
Phitoniſta
Necromāticus
Pyromāticus
hydromāticus

¶ Whete.

Triticū.
Ceres rubicūde

¶ Watche

Uigilie
Excubie
Cuſtodia nocturna

¶ Wages or heyre.

Mercs
Meritum
Debitum
Stipendiū

A verſe.

Uerſus
Carmen
Metrum.
Numerus
Modus
Modulus

¶ Wyne

Uinum
Merum
Nectar
Bachus
Lieus

A waye.

Uia
Iter
Callis
Semita
Uestigium
Trames
Limes
Orbita

¶ Water.

Aqua
Unda
Lympha
Later
humor

¶ Woodneſſe/or madneſſe.

Inſania
Demitia.
Furor
Dementia
Amentia
Rabies
Freneſis.

¶ Wery.

Feſſus
Defeſſus
Laſſus.
Fatigatus
Laſſatus
Uetus.
Fractis viribus

Unlyke/or dyuerſe

Diſſimilis.
Diſpar.
Diſcors.

Dissentaneus
Varius
Discrepans
Contrarius
Repugnans
Differens
Distinctus
Discretus
Dissonus
Absonus
Alienus
Alius

¶ Uttermost.

Ultimus
Extimus
Extremus
Penitissimus

¶ well spoken.

Facundus
Facetus
Eloquens.
Lepidus
Festiuus

¶ wyse or wytty.

Sapiens
Ingeniosus
Sagax
Prudens
Vigilans
Doctus
Solers.
Acutus
Prouidus
Cautus
Disertus
Subtilis
Perspicax

¶ whyte.

Albus
Candens
Candidus
Candidulus
Candidatus
Lacteus
Eburneus
Niueus
Argenteus
Gyplatus

¶ A wodde.

Silua
Lucus
Nemus
Saltus

¶ weyke or feble

Debilis
Mollis
Inualidus
Imbellis
Eneruis
Effeminatus
Exilis
Exiguus.
Languidus
Lentus
Uictus

withoute or voyde.

Uacuus
Inanis
Expers
Immunis
Orbus
Uiduus
Uiduatus
Uacuatus

¶ Unlerned or ignorant.

Indoctus
Ignarus
Imperitus
Illitteratus
Rudis
Sciolus
Inscius.

Vayne or trāsitorye.

Uanus
Fragilis
Fluxus
Caducus
Umbratilis
Momentaneus

where fore or why.

Quāobrem
Quare
Quapropter
Qua de re
Quorsum
Qua ratione
Cur

¶ In vayne.

Inuanum
Incassum
Frustra
Nequicq̄
Inaniter

¶ Unto.

Quousq̄
Quoad
Quoadusq̄
Quoadeius
Donec
Dum

¶ withoute.

Sine
Absq̄
Extra
Preter

¶ Utterly.

Prorsus
Funditus
Stirpitus
Radicicus
Medullitus
Omnino

¶ Nomina iouis.

Iupiter
hammon corniger
Panompheus
Diespiter
Altitonans
Pater omp̄s
Magnitonans
Saturnius
Dodoneus
Ceneus
Summus deoꝝ
Rector olympi
Rex superū
Ethereus p̄nceps

¶ Nola iunonis

Iuno
Saturnia
Lucina
Regina deū
Iouis coniunx
Pronuba iuno

¶ Nola neptuni.

Neptunus
Deus maris
Pelagi rector.
Tridentifer rex

¶ Nola apollinis.

Apollo
Phebus
Pean
Deleus
Arcitenens
Dindimeus
Latoius
Latonigena
Delphicus
Tymbrius.
Clarius
Patareius heros
Latoides
Pithius
Smincthеus
Hecatebellitus
Deus oraculi
Cynthius
Chrysocomus
Loxias
Phaneta
Argenetes
Licius

Dea venationis.

Dyana
Phebe
Cynthia.
Dyctinna
Delia
Triuia.
Latonia.
Phebi soror
Uenatrix dea.
Iaculatrix dea
Latonigena.

Deus vini.

Synonima deorum ⁊ dearum.

Bachus
Liber
Lyeus
Bromius
Ignigena
Bimater
Dionisius
Iacchus
Iterum satus
Bis satus
Nyseus
Tyoneus
Leneus
Nicteleus
Genialis
Consitor vue
Indetonsus
Eleleus parēs
Laccus
Euan
Euhyus
Bassareus
Proles semeleia
Racemifer
Thirsiger

Deus belli

Mars
Furor impius
Belliger
Bellipotens
Heros
Grandiuus

Dea belli

Bellona
Pallas
Enyo
Bellica virgo
Metuenda
Uirago
Tritonia
Bellipotens
Belligera dea
Armigera
Bellatrix
Minerua
Tritonia

Apollinis mater

Latona
Titanis/idos.
Titania

Filia terre
Dea gemellipera

Deus inferni

Pluto
Dis/ditis.
Imus tyrannus
Inferni tyrannus
Umbrarū rex
Tartareus rex

Dea inferni

Proserpina
Hecate
Filius cereris
Persephones
Regina erebi
Plutonia ꝯiūx
Persei filia
Dea triformis
Hecate triceps.

¶ Sōniorū deꝰ.

Morpheus
Icelos
Panthasos
Phobetor.

Deus amoris

Cupido
Puer pharetratus
Cecus amor
Ignis indomitus
Cypria proles
Ueneris natus
Alatus deus

Dea amoris

Uenus
Aphrodite
Aphrodisia
Paphia
Cypria
Ciprigena
Cytherea
Erycyna
Dionea
Acidalia
Guidia
Mater libidinū
Mater amorū

¶ Dea frugū

Ceres
Tesmophora
Ops
Cybele
Saturni cōiunx
Berecynthia
Bona dea
Mater deum
Mater eleusina.

Dea fortune

Rhamnusia
Nemesie
Dea ceca
Rhamnusis/idos.
Tyche
Norcida dea
Dea instabilis
Dea bifrons
Sors

¶ Deus ignis.

Uulcanus
Mulciber
Lemnius.
Junonia proles.
Faber iouis
Junonigena

Deus portuum

Portunus
Palemon
Athamātiades
Melicerta

Dea maris

Thetis
Amphitrite
Doris
Nereis/idos

Deorū nūcius

Mercurius
Athlantiades
Cillenius.
Cyllenides
Hermes
Maia natus
Alipes deus

Ioue natus
Deus aseo
Caducifer.
Athlantia nepos
Pleiones nepos.
Deorū interpres
Pacifer ales

Janitor inferni

Cerberus
Monstrū triforme
Canis echidneus
Canis stigius

Judices inferni.

Eacus
Radamanthus
Minos

Dee fatales

Parce
Fatidice dee
Faticine sorores
Dee faticane.
Dee triplices fati.

¶ Parcarū nomina.
Clotho
Lachesis
Atropos

Furie infernales.

Eamenides
Acherontis nate
Nocte genite
Uiperee sorores
Anguicome sorores
Penarū dee triplices

Furiarū nola.

Alecto
Tisiphone
Megera

Deus ventorū

Eolus
Hyppotades
Hyppoti nepos
Nimborū rector.

Synonima gratiarū nympharum.

¶ Nola harpiarū neptuni ⁊ terre filiarū

Aello
Occipite.
Celeno

¶ Tres gratie.

Charites
Acidalie sorores
Orchomenidee triplices.

¶ Nola gratiarū

Aglaia
Thalia
Passithea vel euphrosine

¶ Dea aurora.

Matuta
Pallantias
Lenchotea

Clio
Euterpe
Thalia
Melpomene
Thersicore
Eratho
Polihymnia
Urania
Calliope

Panopea
Inoo/noos
Bacchi nutrix
Tithoni cōiunx

¶ Deus pastorū

Pan
Semicaper deus
Archadicus deus

¶ Deus hortorū.

Priapus
Hellespōtiac⁹ de⁹.

¶ Nūcia iunonis.

Iris
Thaumātias
Thaumātis ꝓles
Thaumātea virgo
Pluuius arcus

¶ Dea florum.

Pale

Dee vel nymphe siluarum.

Dryades
Hamādryades

Dee siue nymphe.
Uirgultorū

Napee

Dee siue nymphe montium.

Oreades

Dee siue nymphe Fontiū et fluuiorū

Naides

Dee siue nymphe Marine

Oceanitides
Nerine
Derides

¶ Musarū synonima.

Muemosinides
muemosina ꝓpagō
Parnassides
Helyconiades.
Castalides
Aonides
Pierides
Thespiades
Pegasides
Hyppocrinides
Libethrides
Pimpleides
Meonides
Citheriades
Phebiades.
Aganippedes
Permessides
Cephisides
Camene

¶ Nouē musarum nola.
Clio historias
Euterpe tibias
Thalia cōmedias
Melpomene tragedias
Thersicore psalteriū inuenit.
Eratho geometriam
Polihymnia rhetoricam
Urania astrologiā
Calliope litteras

¶ Publii virgilii Maronis de musarū inuentis
Clio gesta canit transactis tempora reddit
Melpomene tragico proclamat mesta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone thalia
Dulciloquis calamos euterpe flatibus vrget
Tersicore affectus citharis monet imperat auget
Plectra gerens erathe saltat pede carmine vultu.
Carmina calliope libris heroica mandat
Urania poli motus scrutatur et astra
Signat cuncta manu loquiturq; polihymnia gestu

Synonima heroum et heroinarū

¶ Hesiodus in ua theagonia musas esse cretas ait ⁊ muemosine. i. memoria Nouē enī noctes cū illa in pierio monte cōcubuisse fertur. Hinc nouē genite sunt muse que a mōte ipso pierides vocātur de musarū noīb⁹ sic asserit theodor⁹.

¶ Clio dr a cleo grece: qr picte ex laudib⁹ quas alijs tribuūt/⁊ sibi et ipsis gloriam vendicant.

¶ Melpomene a cant⁹ suauitate. Melpo enī grece cāto latine sig̃t: ꝙ autores cātus suauitate delectantur.

¶ Thalia a florēdo: thalem grece florere ⁊ germinare latine sig̃t: ꝙ poetarū nomina semper floreant celebrata.

¶ Euterpe a voluptate/euterpen enī grece delectare latine sig̃t: ꝙ poete ex bonis q̄ ex illa doctrina prouenīūt nō mediocrem voluptatē capiūt.

¶ Thersicore a delectādis choreis: qr pheb⁹ musarū choreis delectatur.

¶ Eratho ab amore: qr poete suo carmine amabiles reddātur.

Calliope a bonitate vocis: eo ꝙ poete pulchra voce concinūt.

¶ Urania a celestiū rerū cātu/vel cātus diuinitate. Uranon enī grece latine celū sig̃t: ꝙ poete de celestibus cantāt.

¶ Polymnia siue vt alii sentiūt polihymnia a multitudine laudis vl̄ carminis: eo ꝙ poete magnā laudē consequūtur ex canēdo.

¶ Musa vocabulū est grecū ⁊ latine sig̃t cantū: vnde musice appellata est scientia de ratione canēdi: hinc poete musas finxerūt esse deas q̄ musice ⁊ poetis preessent Et s̄m diuersa loca q̄ incoluisse dicūtur diuersa sortiuntur agnomina.

Synonima heroum et heroinarum.

Hercules
Alcides
Amphitonciades
Tyrynthius
Aonius
Thebanus heros
Clauifer
Oetheius heros.
Proles iouis
Perseus
Abantiades
Acrisioniades
Daneius heros
Inachides
Jason
Esonides
Pegaseius heros
Jolciacus heros
Theseus
Egides
Cecropides
Neptunius heros
Pyrothous

Ixionis proles
Ixionides
Ixione natus
Achilles
Pelides
Eacides
Thetide satus
Emonius heros
Latisseus heros
Thessalicus heros
Phithius heros
Diomedes
Titides
Oenides
Etolius heros
Pacroclus
Menetiades
Menetia proles
Eneas
Anchisiades
Cythereius heros
Eneas penatiger
Thelamone satus
Hector

Priamides
Priameius heros
Priamus
Laomedontiades
Paris
Alexander
Pastor ideus
Adulter ideus
Helene raptor
Ulixes
Laerciades
Itacus
Dulichius
Laerti⁹ heros
Palamides
Nampliades
Nampleia proles
Arax
Thelamoniades
Puer phrigius
Thelamoni⁹ heros.

Pyrrhus
Neoptolem⁹
Achilleius heros
Achilleides
Menelaus
Atrides maior
Agamennon
Atrides minor
Hyppolitus
Thesides
Theseius heros
Meleager
Oenides
Calidonius heros.
Oeneius heros
Oeneius
Rex calidoni⁹
Parthaone natus
Ganimedus.
Puer ideus.

Synonima heroum et heroinarum.

Pincerna ionis
Ophiulcus
Angnitenens
Cadmus
Serpẽtarius
Agenorides
Hedorũ fidus
Agenore natus
Sidonius hospes
Calisto
Antoneius heros
Elice
Pherrasis
Erictomus
Ursa maior
Stirps femina ca
Nouncrina virgo.
Lycaonias
Pantheus
Athlantides
Echionides
Pleiades
Echione natus
Uergiliades
Aganeis proles
Hesperides
Alexander magnus
Atlas celifer
Pelleus heros
Japetionides
Romulus
Gygantes
Rome cõditor
Centimani
Quirinus
Cyclopes
Etnei fratres
Nestor
Pylius
Nelides
Dido
Neleius heros
Elissa
Agenoris
Agenore nata
Castor et pollux
Sidonis
Ledei fratres
Phenissa
Tyndaride gemini
Tyria
Fratres helene
Sichei coniunx
Sidus amicteũ
Chiron
Daphne
Phillirides
Pencis
Phillirus heros
Penetis virgo
Centaurus
Semifer
Jo
Monstrũ biforme
Inachis
Sagitarius
Inachia proles.
Emonius arcus
Phoronis
Bos pellex
Arcas
Circe
Arctophilax
Filia solis
Cynosura
Phasis/idos.
Boetes
Tytanis/idos
Arcturus
Ursa minor
Medusa
Aryadus
Phorcinis/idos
Gnosia stella
Phorcis/idos
Stella corone
Bachi coniunx
Echo
Erichthonius
Uox resona
Nympha vocalis
Peante satus
Alcide comes
Arachne
Mynois
Midas
Minoia proles
Berecynthi⁹ heros.
Phedra
Demophoon
Pasipheia
Thesides
Pasiphes filia
Thesei filius
Phaetõtis sorores
Prothesilaus
Phetonciades
Iphicleades
Helyades
Phylacus heros
Phylaceides heros.
Phaeton
Iphiclinatus
Clymeneis proles
Penelope
Salmacis
Icaris
Semmie
Cõiunx vlissis
Semimas
Icari filia.
Proles biformis
Hermophroditus
Phillis
Licurgis
Helle
Licurgi filia
Nepheleis
Athamantias
Hypodamia
Briseis
Athamas
Limesia virgo
Eolides
Oenone
Amalthea
Pegasis
Olenia.
Capra
Cassandra
Sidus capricorni
Priamis
Olenũ pecus
Priameia virgo
Hedi
Helena
Lencothoe
Tyndaris
Orchamis
Ledea
Arbor thurifera
Wenelai vxor
Europa
Hero
Agenore nata
Sesta puella
Coronis
Andromeda
Coronei proles
Cepheis/idos
Cepheia virgo
Antilochus
Hypmestra
Nestorides
Danais
Nestore natus
Danai filia
Nestor
Leander
Pylius senex
Abidenus
Philoctetes
Tantalus
Pentiades

Synonima propriorū locorū et gentilium.

Pater pelopis
Sisiphus
Eolides
Istmus predo

Canace
Eolis
Eoli filia

Laodomea
Achastis
Achasti filia

Meduse caput
Gorgon
Monstrū viperū
Sarific⁹ vultus
Anguiferum
Colubriferū caput
Gorgoneū
Anguicoma ora
Squamigera ora
Crinita ora
Meduſea ora

¶ Synonima proprioṙ locorū.

Italia
Hesperia magna
Oenotria
Ausonia tellus
Latium.
Latina arua
Saturnia
Romulea tellus
Corytum

Roma
Urbs quirinalis

Indigene Rome
Romani
Itali
Italici
Lacia
Ausonia
Romules gens
Togata
Latialis
Turba quirini.
Quirites

Troia
Ilium

Teucria
Dardania
Phrigia vrbs
Iliaca
Troiana
Laomedōtea arua
Priameia regna

Indigene troiani
Troiani
Teucri
Iliaci
Dardani
Dardanides
Phrygii
Laomedōtiades
Laomedōtei
Phryges
Troies
Troiades
Troi
Troici
Troigene

Grecia
Pelasgica
Argolica regna
Achaica

Indigene grecie
Greci
Argini
Danai
Grali.
Gramigene
Achiui
Achei
Pelasgi
Pelasgiades
Dorici
Argolici
Argolides

Athene
Urbs attica
Pellidonia.
Mopsophia vrbs
Cecropia.
Agri munichii

Indigene attici
Athenienses
Attici
Cecropide
Erecthide
Theside

Attica gens

Sicelia
Sicanea
Sicula
Siciliensis tellus
Truacria
Tiphoica

Indigene
Siculi
Sicilides
Sicani
Siciliēses
Nesetades

Creta
Cureris
Gnosia
Gnosiaca
Cretes
Rhethes
Dictes
Lictia tellus
Minoia
Actea
Cretensis
Cydoneta
Gortyniaca
Curetum

Indigene
Cretenses
Curetes

Thracia
Lycurgi regna
Ismaria.
Bistonia.
Rhodopeia tellus
Scyconia
Strymonia

Indigene thracie.
Thraces
Thracii
Septonii
Ismarii
Bistonii
Odrysii
Edonides

Thebe
Amphionis arces

Indigene thebani

Anguigene
Ismenides
Ogygei
Cadmeides
Gens vel proles
mouortia

Colchos
Phasiaca tellus
Phryxea arua
Colchidicū solum.
Colchiaca regna
Oetria tellus

Indigene
Colchi
Colchiaci

Thessalia
Emonia
Larissa
Emathia tellus.
Minya
Pegasea arua
Pellea
Iolciacum solum

Indigene
Thessali
Thessalici
Larissei.
Phlegie
Mynie

Iudea
Palestina
Iudaica arua
Israelitica arua

Indigene.
Iudei
Palestini
Israelitica gens
Hecutica gens.

Assiria
Semiramia arua.
Babilonica arua.

Indigene
Assirii
Babylonii

India
Cepheia arua.
Memnonis arua.

Synonima propriorum locorum & gentiliū

Indigene
Indi
Cepheni

Saba
Thurifera
Panthea tellus
Panthaica
Sabia

Indigene
Sabei
Thurifera gens

Cyprus
Cypria
Cyprica
Amatusiaca tellus
Ophiusia
Macara

Indigene
Cypri
Cyprigene

Arabia
Odorifera tellus
Palmifera tellus

Indigene
Arabes.
Arabici
Gentes odorifere

Hispania
Iberia

Indigene
Hispani

Iberi

Anglia
Britannia

Indigene
Angli
Britanni

Scythia
Scythica
Riphea tellus
Hyperborea
Arimaspea

Indigene
Scythe
Riphei.
Arimaspi
Agatirsi
Geloni
Hyperborei

Amazonum tellus
Termodeōtica tellus.
Amazonica

Indigene
Amazones
Amazonides

Caria

Indigene
Cares
Leleges
Lelegeides

Delos

Ortygia
Delphica tellus
Phebi patria

Indigene.

Calabria
Salentina tellus.

Indigene
Calabri
Salentini

Lybia/e.
Lybie/es.
Afra tellus.
Affrica tellus

Libici
Marmarici
Marmarides
Nasamomaci

Centauri
Lapythe
Semiuiri
Semithomines
Semimares
Nubigene
Ixionides
Ixione nati
Bimēbres

Mantua
Ocniaca
Audina tellus.
Mantoa

Indigene

Mantori
Mantuani
Ocniaci.
Audiui

Capitolium
Capitoline arces
Saxum tarpeium
Mons tarpeius

Istinus bimaris

Samos iunonia.

Epyrus herbida.

Cadmeia diree

Abidos ostrifera

Mōtes musi sacri
Helicon biceps
Parnasus bifidus
Pierus nubifer
Cytherō virgineus
Pindus aereus
¶ Fōtis & fluuii musis sacrati.
Caballinus
Pegaseus fons.
Meduseus
Aganippe.
Hippocrene
Libethreus fons
Pymplei us fons.
Phocidos lacus
Permessus fluuius
Cephisi vada
Eurotas.

¶ Epithetorum varietas.

Quum ad decori carminis venustatē plurimū oblectamēti afferre solet apta epythetorū & concinna illusio: queda ex lautissimis poetis carptim excerpta paulo post ad manū deprompsim⁹. Ea demū gratia vt tenerrimo tyrunculoꝝ ingenio poeticas ferrem suppetias: ne multiuaga lectionis inuestigatione & varietate (tanq̄ fastidioso onere) defatigatum redderetur.

¶ Epithetorū varietas et primo deorū epitheta.

Epytheta deorũ ⁊ dearũ Heroũ ⁊ clarorũ virorũ.

Apollo
Lauriger
Lauricomus
Fatidicus
Faticanus
Intonsus
Gryneus
Delius
Cynthius
Arcitenens

Iupiter
Omnipotens
Altitonans
Summus

Iuno
Saturnia

Lucina
Casta

Neptunus
Ceruleus
Tridẽtifer

Bachus
Letus
Corymbifer
Thyrsiger
Pampinifer

Mars
Belliger
Bellicus
Ferus
Ferox
Bellipotens
Sanguinolẽtus
Cruentus
Cruentatus
Senus
Durus
Dubius
Indomitus

Cupido
Cecus
Alipes
Alatus
Pharetratus

Morpheus

Somnifer
Fallax
Simulans

Pluto
Tartareus
Stigius
Ater
Funestus
Tenebrosus

Vulcanus
Letimius
Lemniacus
Iunonigena

Ianus
Bifrons
Insomnis
Peruigil

Mercurius
Caducifer
Pacifer
Alipes

Cerberus
Triceps
Trilinguis
Trifaux
Triformis
Rabidus

Eolus
Nymbosus
Nymbipotens

Diana
Casta
Innupta
Pharetrata
Noctiuaga
Salticola
Uenatrix

Pallas
Armipotens
Bellipotens
Armifera
Bellicosa
Tritonia
Armisona
Bellica

Belligera.
Bellatrix

Proserpina
Triformis
Triceps

Uenus
Cypria
Ciprigena
Citherea
Acidalia
Paphia
Guidia
Dionea

Ceres
Alma
Frugifera
Frugipera

Rhamnusia
Instabilis
Inconstans
Lubrica
Ceca
Bifrons
Fallax

Tethis
Undiflua
Undosa
Equorea
Circũflua
Undiuaga

Parce
Fatidice
Faticane
Fatales

Aurora
Crocea
Punicea
Rosida
Rosea

Pan
Semicaper
Archadicus

Priapus
Hellespõtiacus

Iris
Discolor
Picturata
Imbrifera
Aquosa
Multicolor

Pale
Florigera
Florida
Floricoma.

¶ Epytheta heroũ.

Hercules
Indomitus
Inuictus

Eneas
Pius

Ulixes
Cautus
Politropus

Achillis
Fortis

Hector
Animosus

Nestor
Grandeuus
Pylius

Alexãder magnus
Pellens

Chyron
Iustissime
Herbipotẽs

Achates
Fidus

Numa
Religione pius

Cato
Seuerus

Augustus
Munificus.

Chresus
Diues.

Heroũ clarorũ virorũ: ⁊ aliũ quadrupedũ epytheta.

¶ Tarquinius
Superbus

Sardanapalus
Segnis
Spurcus

Eryx
Lacertosus

Demosthenes
Facundus

Plato
Divinus

Cicero
Eloquẽs

Seneca
Moralissimus

Furyscheus
Durus

Bustris
Illaudatus

Pollux
Amycleus

¶ Lynceus
Perspicax

Argus
Oculatus

Abelus
Innocens

Cayn
Invidulus

Matusales
Annosus

Abrahamus
Fidelis

Moses
Fatidicus

Joseph
Formosus
Saul
Furiosus

¶ David
Bethlemicus
Psaltes
Faticanus

Salomon
Sapiens

Sanson
Fortis

Job
Patiens

Homerus
Celophonius
Smyrneus
Meonius

Maro
Mantuanus
Mantous
Audinus
Ocnacus

Flaccus
Appulus
Venusinus
Lucanus

Naso
Pelignus
Sulmonensis

Tyrtheus
Claudus
Lacedemonius

Sophocles
Cothurnatus

Orpheus
Rhodopeius
Threicius

Archilocus
Parius
Jambographus

Hesiodus
Ascreus

Martialis
Silbilitanus

¶ Catullus
Veronensis

Calimachus
Umbriensis

Therentius
Afer

Sappho
Lesbos

Alceus
Lesbous

Leo
Genus
Trux
Marmaricus
Libicus
Nemeeus
Fulvus
Torvus

Cervus
Veripes
Vivax
Agilis
Fugax

Lupus
Rapax
Torvus

Ursus
Villosus
Virtus
Horridus
Raucisonus
Informis

Tygris
Hircana
Rabida
Rigida
Gangetica

Aper
Frendulus
Erymantheus
Setiger
Grandivorax
Monticola
Spumans
Fulmineus
Dente minax

Setosus
Acris

Equus
Acer
Fontipes
Bellicus

Asellus
Pandus
Piger

Dama
Timidus

Capra
Fugax

Capella
Lascus
Hirta
Petulca
Sima
Olens

Vulpes
Cauta
Callida

Agnus
Placidus
Mitis
Tener

Lepus
Auritus
Pronus
Pauidus
Celer

Ouis
Lanigera
Balans

Panthera
Picta
Multicolor

Lynx
Maculosa
Multicolor

Bos
Durus
Robustus
Fortis

Epitheta reptiliū/auiū/volatiliū/ꝛ insectorū.

Corniger.

Porcus
Setiger
Lutosus
Immūdus
Cenolentus

Talpa
Cecus
Captus oculis

Canis
Blandus
Obscenus
Latrans

Irrhicius
Sepicola
Hirsutus
Spiniger

Felis
Muricida

Uiuerra
Uenatrix

Elephantus
Indicus

Simia
Cachinnosa

Melis
Obesa

Lutra
Pisciuorax

Leena
Torua

Sus
Sabellicus
Immūdus

Hircus
Cynipheus
Graueolens

Glis
Somniculosus
Somnolent⁹

Dracho

Squamiger
Cristatus
Squamens
Squamosus
Maculosus
Insopitus
Peruigil

Anguis
Lubricus
Ceruleus
Luridus
Sibilans
Tumidus
Liuidus

Bubo
Ater
Tumidus

Lacertus
Uiridis

Rana
Loquax
Uiridis
Rauca

Cycada
Querula
Garrula
Rauca
Arguta
Stridula

Formica
Parca
Cauta
Granifera
Operosa
Frugiuega

Testudo
Tarda

Tinea
Corrodens

Lytta
Insatiabilis
Inextinguibilis

Redinus
Uentrosus

Salemandra
Querula

Stellio
Nitidus

Coluber
Tortilis
Gelidus
Intortus
Tortuosus

¶ Aquila

Pano
Junonius

Olor
Moribundus
Amnicola

Cignus
Flumineus
Aquosus
Niueus

Columba
Trepida

Perdix
Garrula

Grus
Strymonius
Aereus

Irundo
Arguta
Garrula

Merops
Mellisuga

Phenix
Rarus
Unicus
Annosus

¶ Anser
Strepens
Garrulus
Improbus
Uigilans.

Bubo
Funereus
Feralis
Funestus

Cornus
Loquax

Cornix
Leua
Sinistra
Improba

Turtur
Gemebūdus

Palumbus
Raucus

Upupa
Phalax

Graculus
Stridulus

Ornix
Rurestis

Picus
Multicolor

Pica
Garrula

Miluus
Rapax

Strix
Luctisona

Anas
Aquatica

Merges
Pisciuorax

Sturnus
Garrulus

Epytheta arborum fruticū herbarū ⁊ florū.

Psitacus
Loquax

Cornicula
Pennilega
Ambitiosa
Ridicula

Crabro
Aculifer

Fucus
Ignauus
Inglorius

Apes
Hyblea
Actica
Parca
Sedula
Mellifica
Mellipera
Operosa

Uespa
Iracunda

Asilus
Terrisonus

Blatta
Bilinguis
Lucifuga

Papilio
Feralis

Aranea
Telifica
Uirosa

Laurus
Paruasia
Innuba
Odorata

Quercus
Choania
Glandifera
Dura
Dodonea

Hedere
Sequaces
Corymbifere
Pallentes

Flexilis
Errantes

Oliua
Pinguis
Uiuax
Albens
Pallens
Tarde crescens

Cyparissus
Conifera
Idea

Salix
Glauca
Amnicola
Lenta

Hebenum
Nigrum

Buxum
Rasibile

Teda
Pinguis

Palma
Idumea
Ardua. Inuicta

Pinus
Hirsuta
Alta
Nautica

Ulmus
Aeria

Myrtus
Bicolor
Tenera

Ficus
Cerula

Platanus
Genialis
Sterilis

Abies
Enodis

Fagus
Patula

Acer
Coloribus
Impar

Ornus
Rigida

Uitis
Pampinea
Lenta
Racemifera

Cedrus
Odorata
Alta
Nō cariosa

Corylus
Fragilis

Alnus
Procera
Plaustris
Sterilis

Lothos
Aquatica

Tilia
Mollis
Pinguis

Fraxinus
Utilis hastis

Cupressus
Atra
Funesta

Castanea
Mollis
Alta

Geniste
Lente

Ilex
Nigra

Populus
Candida

Menelaus mons
Pinifer

Glans

Chaonia
Querna

Arbutus
Horrida.

Thus
Sabeum.
Achaicum
Arabicum

Balsamus
Odorata

Achanius
Semp frondens

Fraxinus
Ingens

Pix
Idea

Buxus
Pallida
Myrice
Humiles
Tenues

Siler
Molle

Corua
Lapidosa

Sentes
Spinose
Acute

Taxus.
Cyrnea
Olens

Uiburnum
Lentum

Uepres
Aculiferi
Hirsuti

Pruna
Cerea

Achantus
Frutex
Aculeatus

Epytheta arborũ florũ ꝛ rerũ cronographicarũ

¶ Rudus
Asper

Morum
Sanguineũ

Una
Racemifera
Genialis

Rosa
Puniceꝰ
Lutheola
Rubella
Purpurea
Postana

Lilium
Candidum
Candens

Viola
Nigra
Pallens
Mollis

Ligustra
Alba

Caltha
Lutheola

Hyacintus
Rubeus
Ferrugineus

Crocum
Lutheum

Narcissus
Purpureus

Alga
Marina

Canna
Paludosa
Palustris

Juncus
Mollis
Palustris

Amomum
Assirium
Odoriferum

¶ Arista
Mollis

Salsuca
humilis

Lolium
Infelix

Amarus
Mollis

Apium
Amarum

Sardais
Amara

Ruscus
horrida

Alga
Ulis

Uerbena
Pinguis

Papauer
Soporiferum
Cereale

Intyba
Amara

Lens
Peluſiaca

Lupinus
Triſtis
Amarus

Arundo
Fluuialis
Tenera
Paluſtris

Caſia
Uiridus

Ulua
Marina
Paluſtris

Thimus
hyblea

Serpillum
Olens

Thymbra
Salax

Urtica
Mordax
Sterilis

Uer
Placidum
Imbriferũ
Florigerũ
Tepidũ
Floridum

Prata
Mollea
Florea
Gramineꝰ
Uirentia

Ceſpis
Uiridis

Ros
Matutinus
Liquidus
Gelidus

herba
Dulcis
Mollis
Uiridis
Roſida
Tenera

Fons
Illimis
Liquidus
Uitreus
Limpidus
Nitidus
Mulcoſus
Pellucidus
Argenteus

hortus
Irriguus
Florens
Udus

Somnus
Dulcis
Almus. Altus

Sopor
Placidus
Blandus
Profundus

Quies
Tranquilla
Secura
Otioſa

Aurora
Crocea
Roſida
Luthea
Roſea
Aurea
Nitida
Fulgida
Ambroſia
Rubea

Dies
Almus
Letus
Clarus
Nitidus
Lucidus

Eſtas
Puluerulẽta
Torrida
Feruida
Spicea
Leta

Sol
Ardens
Rapidus

Ceres
Flaua

Arista
Granis

Culmus
Fragilis

Calami
Leues

Meſſis
Spicea

Stipula
Leuis

Epytheta rerũ cronographicarũ ⁊ topographicarũ.

¶ Ignis.
Rutilus

Canifer
Elcifer

Autũnus
Pomifer
Pampineus
Vitifer

Vitis
Pampinia

Vua
Racemifera
Semalis

Poma
Mitis
Matura

Volema
Grandis

Campi
Plani
Patuli
Vacui
Patentes

Vma
Fragrantia
Spumãtia

Prelum
Muſtrfluũ

Arator
Curuus

Aratrum
Pandum
Reduncum
Incuruum

Raſtri
Tenaces
Graues

Cratis
Vimínea

Noualia
Culta

¶ Vomer
Splendidus
Reduncus
Splendens

Jugum
Pandum

Fimus
Pinguis

Terra
Ferax
Fertilis
Fecunda
Macra
Jeiuna

Hyems
Glatialis
Ignaua
Sordida
Frigida

Bruma
Horrida
Gelida
Horrifera

Nubes
Aquoſa
Atra
Denſa
Fuſca
Nigra
Cana
Circũuola
Vaga

Imber
Denſus
Largus
Ater
Horifer

Pruina
Cana
Matutina
Gelida

Gelu
Canum
Rigidum

Glacies
Frigida

Stricta
Cerules
Aſpera

Grando
Horrida
Calamitoſa
Crepitãs
¶ Nix
Alta
Candens

Tempeſtas
Scena
Atra
Nimboſa

Torrens
Hyberna

Flumina
Montana
Gelida

Frigus
Penitrabile
Ignauũ
Pigrũ

Stiria
Pendula
Aſtricta.

Rura
Sordida

Nox
Atra
Gelida
Tacita
Silens
Soporifera
Furua

Tenebre
Terribiles
Inertes
Cete
Horrifere

Silentia
Alta

Luna
Noctiuaga

Pallida
Cornigera
Bicornis

Sidera
Cadentia
Ignicoma
Flammãtia
Comata
Ignicrema
Fulgentia

Celum
Serenum
Apertum.
Ignifer ũ
Stelligerum
Ignitomũ
Obductum
Nubiloſum
Nubiferum

Nebula
Denſa
Furua
Cecã
Obſcura

Locus
Inacceſſus
Incultus
Deſertus
Inuius
Infeſtus
Horridus
Teter
Aſper

Regna
Hoſpita

Terra
Inhoſpita
Mauortia

Vrbs
Munita

Foſſa
Preceps
Alta

Arx
Turrita
Celſa
Summa

Epitheta rerũ topographicarũ & bellicarum

Turris
Aeris
Edita
Eminens

Mons
Preruptus
Excelsus
Aerius
Nubifer
Arduus
Lapidosus

Vallis
Ima
Humilis
Pressa
Concana

Clivus
Mollis
Facilis

Silua
Opaca
Umbrosa
Frondicoma
Frondosa

Antrum
Nemorale
Arcuatum
Obductum

Lustra
Inuia
Auia

Latebre
Horrende
Horrifere

Speles
Latentia
Metuenda
Formidanda

Rupes
Cauata
Precelsa

Specula
Alta

Regio
Inculta

Fera
Agrestis
Montiuaga
Aspera

Gens
Fera
Belligera
Bellipotens
Inculta
Efferata
Crudelis
Scelesta
Cedis auida
Robusta
Ferox

Menis
Fortis
Mauortia
Valida
Ingentia

Propugnacula
Alta
Celsa
Ingentia

Pontes
Pensiles

Porte
Pensiles

Templum
Ingens
Marmoreũ
Vetustum

Columne
Sublimes
Alte

Bifores
Aeree
Argentee

Testudo
Aurata
Irradians
Fulgens
Connexa
Obducta

Porticus
Ampli

Spacioſi
Vasti

Trabes
Aurate
Connexe
Ingentes

Lychni
Pensiles

Lucentes
Micantes

Opus
Celatum
Elaboratum

Ignis
Eternus
Perennis

Aditus
Sacri

Tripodes
Vatigeri
Fatidici

Libamina
Sacra

Sortes
Ducte

Oracula
Diuia

Altaria
Fumantia
Vaporifera
Thuricremus

Are
Solẽnes
Mellee

Manes
Cerulei

Fruges
Salse

Vitte
Sacre.

Fulmina
Declina

Ripa
Obliqua
Curua

Fluctus
Simuoſi

Sinus
Reducti

Ambitus
Amoeni

Cursus
Celeris

Murmur
Leue
Dulce
Raucum

Burges
Clarus
Nitidus

Portus
Tutus
Securus
Tranquillus

Secessus
Longus

Rupes
Vaste

Equora
Tuta
Placida
Tranquilla

Nemus
Umbrosum

Aque
Dulces

Naues
Fesse.

Vittus
Curuum

Parens
Optata

Epytheta rerū topographicarū ⁊ bellicarum

¶ Aura
Secunda

Statio
Gratissima

Nauis
Liburna
Cyprīa
Biremis
Triremis

Enchora
Reduncā
Tenax

Rudens
Ibericus

Vela
Turgida
Plena
Tumida

Puppis
Celsa
Alta

Remes
Graues
Ualidi
Spumosi

Fluctus
Timidi

Pinus
Nautica

Clamor
Nauticus

Pugna
Nauālis

Certamen
Nauale

Mare
Uelluolum
Immensum
Uastum
Vitum

Uenos
Circūfluus

¶ Pelagus
Profundum

Equor
Apertum

Freta
Furibunda
Luctātia

Fluctus
Salsi

Uada
Salsa
Breuia

Sara
Latentia

Scopuli
Infames
Sonantes

Carina
Curua
Aduncā

Scylla
Cerulea
Rabida
Naufraga

Carybdis
Uorax

Monstra
Neptunia

Casus
Marmi

Tractus
Marmi
¶ Uortex
Rapidus

Tempestates
Sonore

Uenti
Luctantes
Rapidi

Turbo
Rapidus

¶ Arion
Nymbosus
¶ Hyades
Tristes
Imbriferi

Uergilie
Pluuiole

Sidus
Amycleum.

Bellum
Horridū
Cruentum
Ferum
Flebile
Lachrimabile
Sanguinolentū

Dux
Strennuus
Magnanim⁹
Inditus
Egregius
Illustris

Miles
Barbarus
Fortis
Acris
Animosus
Durus
Expeditus
Gregarius.

Arma
Horrentia
Cruentata
Horrisona
Terrisonus
Seua
Fera

Lacerti
Torosi
Ualidi
Robusti
Fortes

Ensis
Bellicus
Strictus
Tinniens
Nudus
Nudatus

Chorusceus

Telum
Uulnificum
Exitiabile
Fatiferum
Letiferum
Funestum
Letale
Penitrabile

Jaculum
Missile
Penitrabile

Gales
Cristata

Cuspis
Erata

Pharetra
Sagifera

Sagitta
Scytica
Anglica.

Ferrum
Durum
Rigidum
Insanum

Castra
Horrida

Tuba
Terrisona

Ira
Preceps

Furor
Insanus
Cecus
Seuus
Impius

Uulnus
Graue
Letiferū
Letale
Furiale
Atrum
Seuum
Cruentum

Epytheta rerum bellicarum.

Tabificum	Crudelissima	Pauor	Ingens
Tabificum	Clades	Trepidus	
Inconsonabile	Miserrima		
Immedicabile	Ingens	Spolia	Manus
		Ampla	Parua
Sanguis	Suspiria		
Puniceus	Alta	Inuidia	
Purpureus		Tristis	Pugna
Roseus	Cura	Pallens	Acris
Rubicundus.	Tristis	Pallida	Ambigua.
Rutilus	Anxia	Macra	Pedestris
	Sollicita	Liuida	Equestris
Fatum	Insomnis	Felligera	
Inexorabile.			
Lachrimabile	Timor	Fuga	Signa
Doloriferum	Dubius	Turpis	Militaria
	Sollicitus	Ignauus	
Lachrime	Mestus		
Amare		Victoria	Custodia
Tepide	Dolor	Leta	Vigilans
Salle	Inconsolabilis	Triumphans	
Oborte		Palmifera	
	Mero:		Hostile
Strages	Luctificus	Exercitus	Telum
Seuissima	Tristis	Numerosus	

De variandi formulis tam pedestri q̄ soluto sermone.

QUum innumeri (forme) sint variandi modi quos probatorū autorū imitatione ⁊ frequenti ⁊ studiosa lectione potius q̄ formularū incultationis allegnaris: paucas hic e multis inseruimus quibus initiatis ad affluentiorē copiā emerges tandem modo nō remissam adhibueris diuiti ingenii bene industriā. Quare hec tantilla velut pregustamēta (⁊ nō illicita fortassis) premisimus: quibus irritatus et allectus seruētius ad amplioza tibi incalescat desidertuz Quod si fructus quicq̄ ex his lucubratiunculis incō modū cuiuis emergat pietati nr̄e fecisse satis fatebor

¶ Cicero tam ingenio ꝙ arte prestātissimus magnopere studuit rem litterariam ampliare.

¶ Prima variatio fiat in ntō. Cicero p Synthasin. id est constructionē: per oēs obliquos: verbo mutato i nomen verbale sic.

¶ Ciceronis tam ingenio ꝙ arte prestātis studiū fuit rē litterīā ampliare.
Ciceroni erat vehemens desiderīū
Ciceronē summa tenuit cupiditas.
O cicero insatiabilis erat tua voluntas. ampliandi rem litterariam.
Cicerone quis studiosior
A cicerone summa adhibita est diligentia.

Secunda variatio ex equo sic.

Tam ingenio ꝙ arte
Tum ingenio tum arte
Et ingenio et arte
Ingenio pariter ꝙ arte
Ingenio simul ꝙ arte
Ingenio nō minus ac arte
Ingenio iuxta ac arte
Ingenio non secus arte
Ingenio haud aliter ac arte
Ingenio eque ac arte
Ingenio perinde ac arte
Simul ingenio simul arte prestātissimꝰ plurimū studuit rē literariā ampliare.
Cicero Ingenio non magis ac arte
Ingenio nō amplius ac arte
Ingenio nō plus ꝙ arte
Ut ingenio ita arte
Ingenio haud inferior ꝙ arte
Ingenio ꝙ idem arte
Pari vel ingenio vel arte
Ingenio nō solū sed etiā arte
Ingenio non tm̄ sed etiā arte
Ingenio nō modo sed etiā arte
Arte nedum ingenio
Ingeniosissimꝰ idē doctissimus.

Ingenii nō minori prestantia ac artis
Ingenii equa cū artis prestantia
Ingenii nō minore ac artis prestantia
De quo dubites an arte an ingenio prestantior
De quo dubites an ingenii an artis maior est prestantia
Cicero In quo ingenii prestātia cū arte ꝓparanda certat
Cuiꝰ ingens ingenii prestantia doctrine respondet
Cuius ingenii prestantia artem equipara t
Qui artis prestantiam cū ingenio equat
Preter artē ingenio prestans
Preterq; ingenio etiam arte prestans

Tertia variatio per synonimiã huius dictionis prestans.

Prestans
Prepollens
Precellens
Excellens
Antecellens
Prenitens
Cicero tã ingenio & arte valde — Precipuus / Singularis — magnopere studuit rẽ litterariã ãpliare
Erimius
Egregius
Perspicuus
Illustris
Insignis
Preclarus

Alia variatio per relatiuũ & synonimiam verbi sic.

Prestitit
Prepolluit
Precelluit
Excelluit
Cicero q̃ tam arte & ingenio valde — Antecelluit — plurimũ studuit rẽ litterariã ampliare.
Prenituit
Preluxit
Prefulsit
Resplenduit

Alia variatio per synonimiã substãtiui in obliquo cũ verbo contũcti per perifrasim

Prestantia
Excellentia
Politie
Candore
Cicero q̃ tã ingenti & artis singulari — Nitore / Splendore / Magnitudine / Magnificentia / Claritate / Perspicuitate — preluxit plurimũ studuit rem litterariam ampliare.

Alia variatio per syntasin relatiui in gtõ

Cicero cui⁹ insignis erat tã artis & ingenii — Prestantia / Excellentia / Polities / Candor

Cicero cuius insignis erat tã artis ꝫ ingenii	Splendor Nitor Magnitudo Claritudo Perspicuitas	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio p synthasin relatiui in dtõ sic

Cicero cui inerat singularis tã artis ꝫ ingenii	Prestantia Excellentia Candor Polities	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per syntasin relatiui in accusatiuo sic.

Cicero quẽ tã artis ꝫ ingenii	Ditauit Ornauit Decorauit Celebrauit	Prestantia Excellentia Candor Splẽdor Nitor Polities Magnitudo	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per synthasin relatiui in ablatiuo substãtiuo mutato in adiectiuũ neutrius generis per hyperbolen.

Cicero quo tã arte ꝫ ingenio nihil mortale	Prestantius Excellentius Candidius Splendidius Politius Perspicatius Magnificentius Magis perspicuum	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio p comparatiuũ vniuersali negatiuo adiuncto.

Cicero quo tam arte ꝫ ingenio nemo non alter	Prestantior Excellentior Candidior Splendidior Politior Perspicatior	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio augendo cõparationẽ per aduerbia multo et longe sic.

Cicero q̃ tã arte q̃ ingenio ceterꝫ multo vel longe	Prestantior Excellentior Candidior Splendidior Politior Perspicatior	plurimũ studuit. ꝛc.

¶ Alia variatio per superlatione in augendo cũ aduerbiis multo ꝛ q̃ sic.

Cicero q̃ tam arte q̃ ingenio multo vel q̃	Prestantissimus Perspicacissimus Splendidissimus Politissimus Excellentissimus Illustrissimus Preclarissimus	plurimũ studuit. ꝛc.

¶ Alia variatio per verba superlationis cũ aduerbiis multo/longe/ꝛ facile sic.

Cicero q̃ tam arte q̃ ingenio longe Multo facile	Prestitit Uicit Superauit Excelluit Antecelluit Prepolluit Prenituit Preluxit Antecessit Anteiuit	plurimũ studuit. ꝛc.

¶ Alia variatio per synonimiam huius aduerbii plurimum.

Cicero q̃ tam arte q̃ ingenio prestantissimus	Plurimum Admodum Mirũ in modũ Summopere Magnopere Maximopere Ualde Obnixe Apprime Oppido Impendio Maxime Uehemẽter Iterũ atq; iterũ	studuit rẽ litterariam ampliare.

¶ Alia variatio per synonimiam

huius verbi studuit sic.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimus

Studuit
Elaborauit
Insudauit
Inuigilauit
Applicauit animũ
Adtũrit animũ
Dedit operã summã
Nauauit operã summã

vt rẽ litterariã ampliaret

¶ Alia variatio mutando verbum in nomen verbale.

Ciceronis q̃ tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimus erat vehemens fuit

Studium
Labor
Industria
Opera
Diligentia
Desiderium

vt rem litterariam ampliaret

vel sic.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stans summoperę fuit

Studiosus
Auidus
Cupidus
Diligens
Industriosus

in re litteraria ampliãda

¶ Alia variatio per synthasin verbalis per oẽs casus.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissim⁹ impẽdit plurimũ

Studii
Laboris
Industrie
Sudoris
Opere
Diligentie

vt rem litterariã ampliaret

¶ Alia variatio per syntasin datiui sic.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãs mirẽtus est ingenti

Studio
Labori
Industrio
Opere
Diligentie
Sudori

vt rem litterariam ampliaret

¶ Alia variatio per synthasin acti mutato aduerbio in adiectiuũ sic

Cicero tã arte q̃ ingenio prestãtissim⁹ adhibuit vel impẽdit

Summũ studiũ
Maximũ laborem
Permagnã industriã
Ingentes sudores
Immẽsam diligentiã
Non paruã operã

in re litteraria amp'ianda

¶ Alia variatio per synthasin admutando infinitiuũ modũ in verbale sic.

Cicero tã arte q̃ ingenio prestãtissim⁹ ꝓsecutus est ingẽti

Studio
Labore
Industria
Sudore
Diligentia

ampliationẽ rei litterarie.

¶ Alia variatio per synonimiam huius infinitiui ampliare

Cicero tã arte q̃ ingenio prestãtissim⁹ summo ꝑe studuit

Ampliare
Amplificare
Locupletare
Ditare
Celebrare
Magnificare
Decorare
Ornare

rem litterariam

¶ Alia variatio mutãdo infinitiuũ ampliare in gerundiũ in di sic

Cicereo q̃ tã arte q̃ ingenio p̃stitit ferat summũ studium

Ampliandi
Amplificandi
Locupletandi
Ditandi
Celebrandi
Decorandi
Exornandi

rem litterariam.

¶ Alia variatio mutãdo infinitiuũ ampliare in gerundium in dũ

Cicero q̃ tã arte q̃ ingenio p̃stãs summã adhibuit diligentiam ad

Ampliandum
Ditandum
Locupletandum
Exornandum
Celebrandum

rem litterariam

¶ Alia variatio mutando infinitiuũ in gerundium in do.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimus assumpsit plurimũ studuit

Ampliando
Ditando
Locupletando
Exornando
Celebrando

rem litterariam.

¶ Alia variatio mutando gerundium in verbale accusatiui casus

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimꝰ ingẽtes sudores ppessus est circa

Ampliationem
Amplificationem
Locupletationẽ
Exonationem

reilitterarie.

¶ Alia variatio per synthasin verbalis in ablatiuo.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimꝰ maximã fecit dili gentium in

Ampliatione
Amplificatione
Locupletatione
Exonatione

reilitterarie

¶ Alia variatio mutando gerundia in coniũctiuũ modũ verbi sic.

Cicero nõ parũ labo ris suscepit vt

Ampliaret
Locupletaret
Ditaret
Exornaret

rem litterariam

¶ Alia variatio per synonimiã harũ dictionum rem litterariam.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimus plurimũ studuit ampliare

Rem literariam
Romanam linguam
Latium sermonem
Latialem sermonem
Latinum eloquium.

Quum preclarissimi autores diuite vena pre-
diti: ad ingenii vires ostentandas nũc rem ita
succincte et anguste cogunt et constringũt vt quod de
mi possit sit nihil. Rursus rem (quãuis breuissimam)
nũc ita dilatant et locupletant: vt quod addi possit ex-
cogites nihil: vt testantur Maronis experientie de or-
tu solis de tride de gelu cõcreto. Subiecim⁹ hic quas-
dam nostri ingenioli experientias de virtutis immor-
talitate Ea demũ gratia vt tã pedestri q̃ soluto sermo
ne imitando discat iuuentus: rem vel contractã am-
pliare: & velut protheos vultus verborum copia va-
riare.

Virtus immortalis

Posteritate nitens omni duratior euo
Altiuolans virtus non moritura viret.

Alia variatio

Virtutem excubie seruant vigilantius argo
Mortis ab interitu perpetua arce poli

Alia.

Insuperabilior virtus adamante superstes
Tempore perpetuo non cariosa viget

Alia

Virtuti haud minuat vires rugosa senectus
Quin prestet semper firma vigore suo

Alia.

Amne soporifero passura obliuio nunq̃
Virtus perpetua laude canenda manet

Alia

Cuncta caribdeo mors que rapit ore voraci
In virtute queat iuris habere nihil

Alia.

Haud acherontcas virtus visura paludes
Imperio viuit semper olympiaco

Alia.

Non erebi tristes virtus passura tenebras
In paradisiaca luce perenne nitet

Alia.

Carcere cerbereo non vis adimantina claudat
Virtutem: penetrans quin volet achanatis

Alia.

Hesperidum auricomis virtus prestantior hortis
Cui vis perpetuum nulla virere rapit

Alia.

Eugaddi superat fragans opobalsama virtus
Que spirans redolet semper odore nouo

Alia.

Fructiparens riguo virtus fecundior horto
Pullulat eterno flore ridente virens

Alia.

Pascitur ambrosie virtus cultissima succo
Perpetuo vt daphne floret honore come

Alia.

Candidior niueis virtus est alba ligustris
Cui qua caries nulla migrare queat.

Alia

Extat hamadryadum virtus viuatior euo
Quam mortis nunq̃ funera dira premant

¶ Alia.

Quē subit occasum sub talpe hyperione natus
Non videt hunc virtus sed sine fine nitet.

¶ Alia.

Cornigere phebus mortalia cuncta sub axe
Uendicat at virtus viuere perpetuo

¶ Alia.

Stelliferi virtus arcem sibi poscit olympi
Haud flegetonteis interitura rogis

¶ Alia.

Insatiabilibus qui faucibus exedit annos
Saturni haud virtus est paritura fame

¶ Alia.

Fulminea hanc orbis molem qui tela cyclopum
Soluent virtutem non temerare valent.

¶ Alia.

Nil terrestre vides quod non mors tabida perdet,
Uirtutis solide vita perennis erit.

¶ Alia.

Uirtutem obfuscet non vlla rubigo beryllus
Siue vt erithreus pernitet vsq̃ lapis

¶ Alia.

Exitiale frigus non torridus officit estus
Uirtuti maneat quin sine fine virens

Alia.

Irresolubilibus virtus clara euolat alis
Lucida nec radiis cedit apollineis.

Alia

Nititur ad metam natura mobile quoduis
Ad mete virtus nescia secla monet

Alia.

Lurida non hecates viciarint carmine philtra
Virtutem:at florens integra semper erit

Alia

Naturale suum centron quando appetit omne
Eternat virtus celifero orbe locum

Alia

Prorepit ad finem cum nox lux mensis et annus
Irradians virtus fine carenda manet.

Alia

Odrysios luctus virtus niobesq; dolores
Spernens:eterna felicitate falit

Alia.

Prorsus cum superis eadem sortita potestas
Virtuti vt nequeant posse subire neci

Alia.

Sidereo solio virtus regina triumphans
Eterni imperii cum ioue sceptra tenet

¶ Expliciunt Synonima Londoñ. per wynandum de worde impressa.

de
wynkyn
worde

De magistratib⁹ veterū Romanorum.

De regibus.

ROmanum imperiū primo reges habuere
Romulus his primꝰ. Numa pōpiliusq; scōs.
Hostilius Tullius: sequitur quē Martius Ancus
Post hunc Tarquinius priscus: he hinc Seruius ille
Tullius: extremus rex Tarquiniusq; superbus.

¶ Primo imperiū Romanū reges habuere: quoꝝ primꝰ fuit Romulus: secundus Numa pompiliꝰ: tertius Tullius hostiliꝰ. quartus Ancus martius. quintꝰ Tarquinius priscus: sextus Seruius tullius: septimꝰ ⁊ vltimus Tarquinius superbꝰ. Cū Roma auspicijs Romuli condita esset: subinde reges eiꝰ imperiū tenuerūt de quibus florus epithomatū primo. Hec est prima etas populi Romani: ⁊ quasi infantia: quā habuit sub regibꝰ septē quadā fatorū industria tā variis igenio vt reipublice ratio ⁊ vtili as postulabat. Nam qđ Romulo ardētiꝰ: talioꝰ fuit vt inuaderet regnū. Quid Numa religiosius: ita res poposcit vt ferox populus deorū metu mitigaretur. Quid ille mūtie artifex Tullius: bellatorib⁹ viris ḡnecessarius: vt acueret ratione virtutē. Quid edificator Ancus: vt vrbē colonia extēderet: ⁊ ponte iūgeret: ⁊ muro tueretur. Jam vero Tarquinii ornamēta ⁊ insignia quātā pncipi populi addiderūt ex ipso habitu dignitatē. Actus a seruio cēsus qđ efficit: nūi vt ipsa se nosceret respublica. Postremo superbi illius Tarquinii importuna dñatio nō nihil immo plurimū pfuit. Sic eni effectu est: vt agitatus inuirus populus: cupiditate libertatis incēderetur: hec ille.

De consulibus.

Regibus exactis romana potētia binis
Consulibus cessit: quibus annua lacta potestas
Damnent vel soluant quēuis per iussa senatus
Officio functi dicti sunt consulgiares.

¶ Exactis et expulsis regibꝰ ob stuprū Lucretie a sexto Tarquinio: filio Tarquinii superbi. Bini singulis annis cōsules creabātur. Eorū auctoritas annispacio perdurabat: quo completo: populꝰ Romanꝰ in cāpo martio cōgregatꝰ de cōsulibꝰ eligendis in comitijs pertractabāt. Officiū pconsulū id erat: exeq diligētia ⁊ opera voluntatē et iussa senatus. Eis cōcessa potestas damnādi vel saluādi quēuis: ⁊ duodecim homines fasces ⁊ secures manibꝰ gestātes p vtroq; consule ire solebāt: ⁊ hi lictores appellati sunt. Consules sunt dicti q; rei publice plurimū psulerēt. Bini singulis annis creabātur. Hunc romani annorū supputationē: rerūq; gestarū seriem per consules designabāt: vt greci per olympiades. Tempus eni in quo qđ factū esset per eos tū cōsules erūt significauerūt. Hinc per otia regiā potestatē sibi vendicarēt: lege lata institutū: vt ꝓuocatio ab eis ad populū esset: neue possent in caput ciuis romani animaduertere in iussu populi: solo hoc eis relicto vt cohercere possent: ⁊ in vincula publica duci iuberet. Inde consulatus dignitas consulis. Campus romanus erat sic dictus q; marti cōsecratus esset: de quo Titus liuius. Ager tarquiniorum q; inter vrbem ⁊ tiberim erat marti cōsecratus: martius deinde campus fuit. In eum (q; multitudinis capax erat) populus Romanus ad eligendos magistratꝰ conuenire solebant.

De lictoribus.

Bis sex lictores fasces virgasq; ligatas
Gestabant manibus pre consulibusq; mearunt

De magistratibus

Transuerso a licio dicti virgis ve ligādis

¶ Lictor magistratuū minister ac satelles erat dictus sic(vt nōnulli volūt)alligā-
do vel q virgarū fasces ligatos gerebāt lictores:vel q eū magistratus popu-
li Romani virgis quēcq verberari iussissent:crura ei⁹ ac man⁹ ligare solebāt lictores.
Alii a lino vel licio appellatū dicūt q lictores licio ex trāsuerso cincti erant. Erant
vtriq cōsulū lictores.xii. Ceteris vero magistratib⁹ quales sunt procōsules(q extra
ordinariū gerūt ꝓsulatū/presides prętores:ꝛ ceteri id genus tantū sex.

De Senatoribus

Roma senatores centum primo sibi legit
Romulus his autor:post reges/aucta ducētis
Hi dicti patres conscripti etate ⁊ honore
Vel parili cura:respublica quod regeretur
Iis/veluti liberi/de iis patricii sua proles.

¶ Senatores ꝑmo centū nūero q Romulū stabiliti sunt:deinde exactis reg⁹ nūe-
ro ducentū adaucti:ꝛ omnes hi patres ꝓscripti nominati sunt siue etate/siue simi-
litudine cure q sicuti parens liberos:ita ipsi rempublicā regebāt:de quib⁹ Salu-
stius. Delecti quib⁹ corpus annis infirmum ingeniū sapientia validū erat reipub
lice consultabant. Hi vel etate: vel cure similitudine patres appellabātur. Vocabātur
cōscripti q eorū noia sureis litteris in quadam tabula cōscripta sunt. Eorū filii pa
tricii dicebātur.

¶ De Senatu.

Sancta senatorum collegia dicta senatus
Quorum prestabat vita durante potestas

¶ Senatus erat societas ac collegiū senatorū. Et aliqñ Senatus est collectiuū et
significat illam multitudinē senatorū: Ut senatus hoc agendū decreuit. Nōnunq
Senatus capitur ꝓloco quo senatores conuenīebant ad consultandū de reipubli
ce negocijs vt hic. Orationē habui in senatu:qđ sepe apud Ciceronē est inuenire:ꝛ
tūc p methonymiā capitur contentū pro continente. Senatorū auctoritas ꝛ dig-
nitas eorū durante vita prestabat.

¶ De dictatore.

Romanus populus subito bis si accidit ingens
Unde sequi clades videatur magna/creatus
Dictator fuerat/cui summa potentia regis
Summus honorq datus/cui dictatura manebat
Semestri spacio/minus aut plus res vbi poscit
Hinc equitum suberat dictatorīq magister
Hic itaq militibus populo velut ille preesset

¶ Dictator qđ a consule dicebatur cuius dicto oēs audiētes essent appellat⁹ est.
Erat itaq extra ordinari⁹ magistratus:tñ solū cū vis aliqua maior repēte obor-
tam ingentē vbi cladē minitari videretur creari solit⁹. Habebat dictator ius ani-
madvertendi in cuiusq cuis romani caput:nec ab eo prouocandi ius erat. Lictō-
res et vniuersa regum insignia habebat dictatori ceteros Magistratus eligere

licebat: a quibus dictãdis quidã volũt dictatorẽ appellatũ. Dicebat sibi dictator magister equitũ qui talis apud dictatorem erat quales apud reges tribuni eq̃tũ scelerumq̃. Utq̃ dictatori ius summũ in populũ: ita magistro equitũ i omnes milites erat dictatura sexto mense finiebatur/nũc citius/nũc tardi⁹ vt necessitas postulabat.

¶ De imperatore sine duce

Dux exercitui romano tempore belli
Induperator erat: populi arbitrio quoq̃ lectus
Consul dictator/pretor/vel qui magis aptus
Cui summum imperium: cum bello finit idemq̃.

¶ Imperator is dicebatur qui perdurãte bello preerat romano exercitui: elect⁹ comuni cõcordia populi/vel consul/dictator/pretor/vel alius quispiam magistratus. Imperatoris appellatio tametsi diu militare officiũ in bello fuisset: cõsuetudine tñ inductũ est: vt hi reipublice romane gubernacula soli tenebãt: imperatoriũ nomẽ ad dignitatẽ trãstulerint: regio nomine reiecto: qđ post exactos reges odio romanis habebatur. Quippe imperatores dicebãtur q̃ senatus ⁊ populi romani iussu vel ducebãt exercitus/vel prouincias administrabãt. Itaq̃ hi nõ dñi erãt: sz ministri: q̃uis postea in tyrannidẽ versus sit. Hic magistratus ⁊ imperatoris nomẽ in eum trãslatũ sit: qui romani imperii gubernacula tenet. Et quilibet imperator siue dux duos legatos habebat.

¶ De tribunis plebis.

Cum plebs a patribus dissentit roma tribunos
Plebis delegit: fuerat quis tanta potestas
Ut si non per eos essent consulta senatus
(Et scripto a tergo) signata probata: habebantur
Irrita curabant a vi defendere plebem.

¶ In dissentione plebis a patrib⁹ facti sunt tribuni plebis: quib⁹ maxima est tradita potestas quippe ⁊ ꝓuocabatur ad eos: ⁊ oia senatus cõsulta nisi per eos approbata: ⁊ subscriptionẽ. T. littere a tergo signata fuissent: habebãtur irrita. Hi potissime plebẽ ne a patrib⁹ opprimerẽtur tutabãtur nobiliorũ impetũ reprimẽtes. Hi etia liberi erãt et exempti in vrbe et extra vrbẽ romã per vnũ milliare ⁊ sacrosci dicebãtur. Et si magistrat⁹ alius eos contumelia vlla effecisset: trunca ei⁹ ceruix in templo iouis cõsecrabatur quorũ ministri viatores appellabantur.

¶ De pretore.

Bellorum gratia cum consul abesset vterq̃
Electus pretor: populo qui reddere iura
Et cohibere malos potuit seruare bonosq̃

¶ Pretor quasi prestor: magistratus populi romani creatus qui (cũ cõsules a⁹ b vrbe bellorũ gratia auocarẽtur) institutus est: vt in vrbe ius redderet: flagitiosos plectebat ⁊ innoxios subleuabat: ⁊ vnicuiq̃ iusticiã administrabat: sicut nũc vrbiũ prepositi ⁊ potestates id est qui funguntur auctoritate iuris reddẽdi: ei⁹ officiũ ꝓturã dicebatur.

¶ De prefecto annone.

De magistratibus.

Annone dictus prefectus/cui data cura
Urbi vt prospiciat frumentū/equo precioq;.
Ut cogat vendi in medium clausumq; proferri

¶ Prefectus annone erat magistratus q̄ annone p ipsi⁹ vrbis alimonia ꝓparā de ꝓposit⁹ fuit hic emēdi frumēti curā habebat: aduehi vndecūq; aduectū iusto pre cio venire vēdiq; faciebat. Si quis vltra necessitatē habebat i medīū cogebat pro ferri. Et hic peculiari noie prefect⁹ annone dicebatur.

¶ De prefecto vrbis

Quando magistratus aberant reliqui data summa.
Urbis prefecto dominetur in vrbe potestas
Defectus vrbis renouet domuumq; ruinas.

¶ Erat preterea apud romanos p̄fect⁹ vrbis q̄ tot⁹ vrbis administrationē/absen tibus maiorib⁹ magistratib⁹) habebat. Et⁹ etiam officiū erat munire ac restaura re oēs defect⁹ vrbis aduententes ⁊ cū superiores magistrat⁹ vrbe excesserāt is sū mus administrator cū rege manebat.

¶ De prefectu vigilum.

Prefectus vigilum preerat custodibus vrbis
Lustrando insidias nocturnas cura premendi
Huic data: deprensos claudendi in vincula sontes.

¶ Prefectus vigilum is erat qui multo presidio munitus vrbem noctu circuire: p hibere incendia/aut excitata extinguere/effractores fures ⁊ ceteros id gen⁹ hoies nequitiā noctu exercētes apprehēdere ⁊ in vincula cōicere habebat.

¶ De pontifice.

Pontifices sacris preerant: iis cura dabatur
Pontes restituant: iis maiores atq; minores.
Qui reliquis prerat dictus fuerat quoq; summus

¶ Pontifices dicebantur p̄cipes antistitū ⁊ sacrorū augurioq;: inter q̄s vn⁹ sum mus pontifex maxim⁹ siue pontificū rex ⁊ sacrorū habebatur pōtifex a posse ⁊ facio vt plerisq; volūt: vel a ponte ⁊ facio vt varro tradit. Nā pontificib⁹ pons Sublici⁹ primū est factus ⁊ postea sepe reparatus: necnon ceterorū pontiū restituendorum cura eis data erat. Erāt aūt iuniores ⁊ maiores pōtifices inter q̄s/vt dixi vn⁹ sum mus: q̄ pontifex maxim⁹ siue summus pōtifex dicebatur: qō a romanis veteribus sumptū: nostreq; religionis hoies seruāt. Nā iuniores pontifices episcopos/maio res pōtifices ⁊ archiepiscopos: ⁊ papam maximū siue summū pontificē (q̄ eccleſie catholice presit) appellant. Inde pontificatus ipsius pontificis dignitas.

¶ De censoribus.

Censores dicti: quibus est concessa potestas
Ciuis romani cuiusuis pendere census
Pondera sicq; vias simul ornamēta stateras
Citrare ⁊ mores: ius illis condere lustrum

Censum agere quinto quouis anno remouere
Quousq; minus dignos censebant esse senatu
Et quinquennali spacio censura manebat
Primo iis deinde decem tantum vel mensibus octo

¶ Censores erant magistratus maxime autoritatis ⁊ prudentie: horũ cura fuit estimationes/stateras/põdera/ornamẽta/viasq; ciuitatis suburbiorũ ⁊ municipiorum vrbi finitiuorũ vt debite haberẽtur pertractare vrbis ⁊ ciuiũ ipensas sup uacuas resecare/moribꝰ preesse. Hi magistratus in initio suo q̃nquẽnio ꝑdurabãt postea decẽ et octo mẽses sibi statuti. Censores a cẽsendo vocitati sunt: q̃ rẽ suam tãti q̃sq; estimare solitus sit: quãti illi censuissent. Hi cũ ꝓpter diuturna bella cẽsus estimatioq; rerũ ac bonorũ scdm quã tributa pendebãtur: facta non esset: cõsulesq; bellis impliciti id prestare nõ possent. censores creati sunt: qui quinto quoq; anno cẽsum agerent ciuiũq; romanorũ nũerũ facultatesq; recenserẽ ⁊ a cẽsu agendo censores appellati sunt. Cura deinde morꝝ ac discipline romane huic magistratui tradita: i tantũq; auctoritas eorũ creuit: vt sub potestate cẽsoria esset ius priuatorum/publicorũq; locorũ: vectigal populi romani in senatũ/ legere senatus ꝑncipẽ describere/cẽsum agere/lustrũ cõdere/equũ adimere: ⁊ q̃s putasset dignos senatu amouere. Inde cẽsura: dignitas censoris.

¶ De questore.

Questores dicti quibus vrbis cura peculi
Tradita querendi/ ⁊ seruandi eraria/necnon.
Vrbis prouentus/vectigal ⁊ rationes
Exigere assoliti/ac inquirere de malefactis

¶ Questorũ erat officiũ inquirere reipublice rationes vrbꝭ romane vectigalia prouectusq; exigere: controuersie ciuiũ corã his agebãtur ab his questionibꝰ ⁊ litibus finis aut sentẽtiis aut aliter imponebatur. Questores per sincopã quasi quesitores dicti sunt Uirg. Quesito minos vrnã mouet hi pecunie publice querẽde ꝑpositi erãt vectigalia agebãt ⁊ erarii curã habebãt: malificia quoq; inquirere solebãt ꝓpter qd̃ a questionibꝰ exercẽdis nõnulli putãt questores appellatos. Legit etiã questores a populo creatos fuisse/q̃ capitalibꝰ rebꝰ preessent: ⁊ hi questores parricidii nũcupabãtur. Inde questura questoris officium.

¶ De interrege.

Dissidiũ quotiens super ipsa comitia factum
Inter rex populi/consensu sepe creatus
Plena magistratu dignũ cui facta potestas
Eligat/ad tempus teneat sedem ve vacantem
Dictum interregnũ/vacat hec quo tempore sedes
Quod tum cessabat noua quando electio facta

¶ Interrex is dicebatur q̃ quotiens tumultuatio aut dissidiũ int̃ ipsa comitia de aliquo magistratu eligẽdo accideret populi cõsensu creatꝰ est. Cui talẽ magistratum eligẽdi tradita est potestas: vel q̃ loco illius magistratus pro tpe cõstitutꝰ est Inde interregnũ est cum loco magistratus loco interrex creatur. Titus liuiꝰ. Cũ sine curruli magistratu reipublica esset: patricii coiere ⁊ interregẽ creauere: contẽtio/cõsulesue an tribuni militum crearentur in interregno rem complures dies te

nuit. Proprie tamē interregnū appellatur id tēpus quo regnū vacat rege: hoc est anteq̄ in de mortui loco nouus rex preficeretur.

¶ De edilibus.

Edidus ediles preerant sacris quoq̄ primis
Hi vel aqueductus curabant apta cloacas.
Et loca cuncta vrbis seruanda a sorde ruina
Si pro sincero quicq̄ vendi viciosum
Obtigit/imperium reddi cogebat eorum
Carmina sunt horum iussu recitata theatro
Currules dicti sunt q̄ curru veherentur

¶ Ediles ab edibus dicti sunt/magistratus erāt qui nō modo sacrarū sed etiā priuatarū ediū cura gerebāt ludos quoscūq̄ ⁊ ex quacūq̄ causa instituere ad eos pertimebāt. Comedie ⁊ tragedie ediliū iussu recitabātur: ⁊ loca in theatro assignabātur. Si q̄s seruū aut iumentū morbosum vitiosum ve ꝓ integro sanoq̄ vēdidisset: edicto ediliū emptori succurrebatur. Hi etiā curā gerebāt vt cloace ⁊ aqueductus ceteraq̄ edifitia tā priuata q̄ publica: lauta/mūda/⁊ integra seruarentur. Deniq̄ q̄cquid vitiosum pro sincero: fractū pro integro venūdabatur: ediliū imperio reddebatur. Idq̄ edilitiū edictū dicebatur. Et q̄ ediles sella curruli vtebātur saltem patricii: ediles currules dicti sunt. Alii ex plebe ediles plebei sunt dicti ⁊ hi nō sedebāt in currulib⁹. Edilitas/edilitatus/⁊ ediliciū est officiū dignitasq̄ edilis.

¶ Chiliarcha. Centurio. Decurio

Militibus preerat millenis chiq̄liarcha
Centurio centum: denis sic decurioq̄

¶ Chiliarcha dict⁹ qui mille militibus preerat dictus a chilos grece qd̄ est mille/⁊ archos qd̄ est princeps. Cēturio centū militibus presidebat: ⁊ ⁊ hic grece hecatō tarchos dictus. Decurio dict⁹ qui decē militū p̄nceps erat hic grece decarchos appellatur.

¶ Populus.

Est collectiuum populus qd̄ continet omnes
Romanos ciues tam claros quā inferiores

¶ Populus nomē collectiuū est sua appellatione. Romanos oēs tā nobiles q̄ ignobiles cōplectens. Et diuidibatur in patres/patriosq̄ viros qui nobiliori genere orti ⁊ melioris erant conditionis: ⁊ in plebē que erāt ignobiliū. Inde plebei q̄ erāt de plebe.

¶ Plebs.

Plebs populi pars est abiectior inferiorq̄

¶ Plebs est pars populi inferior ⁊ abiectior ab ignobilib⁹ ꝯstās. Plebs capitur etiam ꝓ viliori parte alicui⁹ multitudinis. Ouidius de celicolis scribēs ait. Dextra leuaq̄ deorum. Atria nobiliū valuis celebrātur apertis. Plebs habitat diuersa locis: a fronte potētes celicole.

¶ Comitia.

Ipsa magistratus electio facta/locusq̄

Contio vel populi sunt dicta comitia: sicq;
Quo fieret tempus: fuerat quod eiq; statutum.

¶ Comitium dr̃ a con ⁊ itio sine eo dictũ est qd̃ populus coibat cõueniebatq; statutisq; tẽporib⁹ ad eligẽdos magistratus. Illa igitur populi cõgregatio comitiũ dicebatur siue electio magistratus. siue locus quo fiebat electio / siue tp̃s electionis. vnde dies comitiales dicti sunt.

Magistratus.

Non solum officium: sed quisquis fungitur ipso
Esto magistratus: collecti et officiales

¶ Magistratus aliqñ concretũ est / ⁊ nõ collectiuũ ⁊ est aliq̃s officialis ⁊ dignitate fungẽs. Aliqñ concretũ et collectiuũ: ⁊ tũc est officialiũ collectio. Aliqñ abstractum ⁊ tũc dignitatẽ ipsam sig̃t.

¶ Legio.

Continuit peditũ legio sex millia centum et:
Hinc septingentos sic ter denos equitesq;

¶ Legio erat militũ cetus vltra sex millia: neq; plures septẽ millib⁹: neq; pautiores sex millibus: sed inter duos illos terminos iterceptũ dicũt alii q̃ sex millia sex cẽtos ⁊ sexaginta sex continuerit. Aliis placet (quib⁹ assentior) Legione ꝯtineri peditũ sex millia centũ: ⁊ septingẽtos. xxx. eq̃tes. decẽq; cohortib⁹ firmata erat legio.

¶ Cohors.

Continuit legio denos in sese cohortes
Quarum prima equites quadragenos quoq; binos
Millenos pedites sic centũ quinq; tenebat
De hinc equites senos sexagenosq; secunda.
Quingentos pedites quinquagenos quoq; quinq;
Tertia cum reliquis nũero constabat eodem

¶ Cohortes decẽ in se cõtinuit legio. Prima cohors equitib⁹ loricatis quadragita duob⁹ ꝯstabat. Peditib⁹ aũt mille centũ q̃nq; ⁊ hec milliaria dicebat̃. Scd̃a cohors eq̃tes sexagita sex: pedites aũt q̃ngẽtos q̃nquagintaq̃nq; habuit ⁊ hec q̃ngentaria dicebat̃. Tertia / q̃rta / ⁊ cetere eodẽ nũero q̃ scd̃a ꝯstituebãt̃ ꝑotto ĩ ꝯmẽta. teste.

¶ Triumphus

Hostibus euictis ingenti clade / vbi cessit
Romanis ducibus victoria leta dabatur
Induperatori summo vel honore triumphus
Vectus in aurato curru rutilante triumphans
Quatuor actis equis niueis / preeunte senatu
Ad capitolinas arces / tauroq; litabat

¶ Triũph⁹ summ⁹ apud romanos honor: q̃ quidẽ duci romano ingẽti victoria parta ⁊ graui clade hostib⁹ illata: cũ imẽsa gloria dabat̃. itaq; q̃ triũphabat curru ĩ aurato q̃tuor albis eq̃s vehebat̃ ⁊ senatu preeũte l capitoliũ duct⁹ tauro sacrificabat

¶ Quatio.

Hostibus haud celis/tamen (absq; cruore) fugatis
Semper ouare duci victoria parta ferebat
Uno vectus ouans ⁊ equo/ad tarpeia saxa
Plebei aut equites hunc ducebant oue cesa.

¶ Ouatio quotiens nō interfectis: sed fugatis hostib⁹ incruenta fuit victoria: duci prestabatur. Itaq; q ouabāt vno vtebātur equo: ⁊ a plebeis siue equitibus in capitoliū deducti ex oue sacrificium faciebant.

¶ Iusticiū erat tēpus q̄n iura in vrbe romana nemini reddebātur piculosis rei publice tēporibus ⁊ dubiis certaminib⁹: sed iura claudebātur ⁊ iurgia tacebant quousq; imitans periculū tolleretur.

¶ Priuati cives dicebātur q̄ nullū officiū publicū nullū magistratū exercebāt. publici vero q̄ officia gerebāt. Colonia erat cetus aut multitudo ciuiū transmissa iussu senatus: ad inhabitandū ciuitates alienas: aut gratia custodiēdi aut possidēdi. et hi noui habitatores coloni dicebātur.

¶ Lex erat populi Romani cōstitutio. Senat⁹ ꝓsultū erat decretū a senatu cōstitutū. Plebiscitū erat cōstitutio cōsensu plebis a tribunis ordinata decretū a decerno sicut edictū ab edico nota satis nota.

¶ Cives romani trib⁹ notib⁹ vocabātur sicut publius Cornelius Scipio. Primum est prenomē. Scōm nomē. Tertiū cognomē. A nonullis additur agnomē. Et apd romanos hystoricos nota sepius breui notātur operecū est scire per A. Aul⁹ intelligitur. per Ap. Appius. per Fl. Flauius. per M. Marcus. per S. Sextus. p T. Titus per C. Cel⁹. per G. Gaius. per Pu. Publi⁹. per D. Decius. per L. Luci⁹. p Q. Quint⁹. per Sp. Spuri⁹. per R. Roma. per Ro. Romani. per Pl. Plebs. per R. P. Respublica. per Con. Cōsul⁹. per Se. Senatus. per Tr. Tribun⁹. per Sc. Cō. Senatusconsultū. per B. Brutus. per Iu. Iudices. per Q. Quirites.

¶ Finis opusculi.

¶ Anno post virgineū partū. xvii. supra Millesimū quingentesimū nono kalēdas Augusti.